
GKI Gazdaságkutató Zrt.

Előrejelzés 2022-2023-ra (2022/3. prognózis)

2022. szeptember

GKI Gazdaságkutató Zrt.

1056 Budapest, Váci utca 84. fszt. 2.
1461 Budapest, Pf. 232.
[http:// www.gki.hu](http://www.gki.hu)

Tel: +36-30-014-7848; Fax: 799-0363
gki@gki.hu

Készítették:

**Bank Dénes
Karsai Gábor
Madar Norbert
Molnár László
Némethné Pál Katalin
Petz Raymund
Timár Szabolcs
Udvardi Attila
Vértes András**

Szerkesztette:
Karsai Gábor

**ISSN 1219-3755
© GKI Gazdaságkutató Zrt.**

*A tanulmánynak vagy részeinek bármely módon való sokszorosítása tilos.
A tanulmány megállapításai csak a forrás megjelölésével idézhetők.*

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	1
2. Világgazdasági környezet, gazdasági várakozások	4
3. Gazdaságpolitika	6
4. Fogyasztás és beruházás	7
5. Reálfolyamatok	11
6. Államháztartás	19
7. Infláció, kamat, árfolyam	21
8. Külső egyensúly	22
Függelék	21

1. Vezetői összefoglaló

A GKI jelenlegi előrejelzése a szokásosnál is nagyobb bizonytalanság közepette készült, ráadásul a tendenciák megértését nehezíti a gazdasági folyamatok ideji, évközepe, törésszerű változása. A GKI 3,7%-ról 4,5%-ra emelte 2022. évi növekedési előrejelzését, miközben 2023-ra immár nem 2,7%-os növekedést, hanem 3,5% körüli visszaesést prognosztizál. A felülvizsgálatot a 2022. második negyedévi, vártnál gyorsabb növekedés, a látványosan romló egyensúly, valamint az egyre veszélyesebb világpolitikai és világgazdasági helyzet, továbbá az évközi, 2023-ra is kiható, már meghozott és várható megszorítások indokolják. Emellett a GKI feltételezi a jelenlegi külső körülmények fennmaradását, az EU-transzferekhez való lassú, de legalább részleges hozzáférést. Míg idén a fogyasztás 7,5%-kal emelkedhet, jövőre már 3,5-4%-os visszaesés várható, a beruházások pedig az ideji stagnálás után kétszámjegyű mértékben csökkenhetnek. A munkanélküliség az ideji 3,5%-ra csökkenés után jövőre a 2021. évinél is valamivel magasabb, 4,3% körüli lesz. A GKI jelentősen, 14,5%-ra emelte ideji, s 16% körülire jövő évi inflációs előrejelzését; 2023 második felében azonban már az infláció gyors, 10% körülire történő esésére számít. A GDP-arányos államháztartási hiány a jelenleg tervezettnél magasabb, 6,5, illetve jövőre 5% körüli lesz, a GDP-arányos finanszírozási szükséglet pedig még az EU-transzferek kezdődő beérkezése esetén is vérszesen magas, 5, illetve jövőre 3,5-4% lesz. Ez szükségképpen a külföldi adósságállomány fenyegető mértékű emelkedését okozza. A kormányzat az EU jogállamisági követelményeit és a kényszerű megszorítást technikai kérdésként, az államközpontú magyar modell keretében végrehajtható feladatként értelmezi, így egyelőre sem a versenyképességben, sem a társadalompolitikában nem várható érdemi változás.

Az elmúlt öt negyedév gyors növekedésében nyilvánvalóan szerepe volt a Covid-járvány okozta válság miatti alacsony bázisnak, a **helyreállításnak**. De szerepe volt annak az **erőltetetten élénkítő választási gazdaságpolitikának** is, mely kifejezetten az áprilisi választások előtt kívánta csúcsra járatni a fogyasztást és a beruházásokat is. Mindez az **egyensúly** előre látható vesztes **romlásához**, így gyorsuló **inflációhoz**, **gyengülő forinthez**, a belső és külső **hiány** megugrásához vezetett. Ezt a tartósan eleve folytathatatlan gazdaságpolitikát az orosz-ukrán háború következtében nyáron megsokszorozódott gázár tette **végképp fenntarthatatlanná**. Ennek következtében a kormányzat **egyensúlyjavító lépéseket**, a költségvetés adóbevételeit emelő és kiadásait csökkentő, **inflációs hatású megszorító** intézkedéseket jelentett be, s **engedményekre** kényszerült az **EU-val folytatott** tárgyalásokon.

A megszorítások első, fájdalmas, de makrogazdasági szempontból többnyire szükséges következményei, a **belföldi kereslet szűkülésének első jelei** már látszódnak. Az **élelmiszerkereskedelem** forgalma júniusban és júliusban már csökkent, az utóbbi hónapban több mint 3%-kal. A lakosság **hitelfelvétele** az első félévben még 10%-kal nagyobb volt az előző év azonos időszakáénál, júliusban viszont már 25%-kal kisebb. Az **építőipari** termelés az első öt hónapban 11,5%-kal nőtt, júniusban azonban 8%-kal csökkent. S bár júliusban 3%-kal újra nőtt a termelés, a szerződésállomány visszaesést vetít előre. Ez július végén nemcsak, hogy nem volt magasabb az egy évvel korábinál, de az új szerződések június-júliusban már átlagosan 20%-kal elmaradtak az előző évtől. A **munkanélküliség** alacsony, de júliusban és augusztusban kissé emelkedett (3,3%-ról 3,5%-ra, majd 3,6%-ra). A régióban (11 EU-tagállam) az idén sokáig egyik legalacsonyabb **infláció** augusztusban már a negyedik legmagasabb volt. A **gazdasági várakozások** romlóak. Ugyanakkor a **külső egyensúly**, főleg az energiaárak emelkedése okozta cserearányromlás miatt tovább romlik. A folyó fizetési mérleg hiánya az első héthavi 6 milliárd euró után az év egészében 13 milliárd euró lehet, ami a GDP mintegy 7,5%-a.

A GDP-növekedés üteme az előző negyedévhez viszonyítva lassul, az ideji első negyedév 2,1%-os dinamikáját a második negyedévben 1,1% követte. A harmadik negyedévben stagnálás, a negyediktől **2023 közepéig recesszió** várható. A fogyasztás esetében az idén nagyon jelentős nominális

jövedelemnövekedést a részben éppen ennek következtében megugró infláció mindinkább **erodálja**. Miközben az első negyedévben a nettó keresetek az egyszeri kifizetések révén 21%-kal, az infláció 8,5%-kal, ezek eredőjeként a **reálkeresetek** közel 12%-kal emelkedtek, **a negyedik negyedévben a 20% körüli infláció következtében 3,5%-kal csökkenhetnek**. A lakossági fogyasztás bővülése az első negyedévi 11,5%-ról fokozatosan lassul, év végére 2% körülire csökkenhet, ami azonban az év egészében még így is **7,5%-os**, vagyis rendkívül dinamikus növekedést jelentene. Az idén nyáron elfogadott **2023. évi költségvetés** 10% körüli átlagkereset-növekedéssel számolt (5,2%-os áremelkedés mellett). Ez utóbbi nyilvánvalóan **irreális**, ugyanakkor a belföldi kereslet elkerülhetetlen korlátozása, a **bér-ár spirál** elkerülése érdekében a keresetek országos átlagban nem követhetik a várt inflációt. A **GKI** 10% körüli, talán 1-2 százalékponttal magasabb minimálbéremelést valószínűsít. A bruttó keresetek 13% körüli emelkedésével számol, miközben az infláció éves átlagban 16%, de 2023 végén már 10% körüli lehet. Ez a **reálkeresetek 3,5%-os**, a reáljövedelmek ennél nagyobb **csökkenését** valószínűsíti a 2022. eleji kifizetések okozta magas bázis, a nyugdíjprémium elmaradása, a családi pótlék értékvesztése, a vállalkozói jövedelmek mérséklődése miatt. A **fogyasztás** a hitelfelvétel drágulását és a törlesztések növekedését is figyelembe véve várhatóan **3,5-4%-kal csökken**, a lakosság rétegei közötti igen nagy **differenciálódás** mellett.

A kormányzat az állami beruházások EU-ban kimagaslóan nagy arányát csökkenteni kívánja, ugyanakkor a **vállalkozói beruházások növekedését reméli**. **Kérdés** azonban, hogy erre mennyire lehet számítani a háború közelsége, a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlansága, a fejlesztésekre fordítható összegek csökkenése, a romló hitelfelvételi kondíciók, a költségvetés korlátozott teherviselő képessége (az üzleti szféra fejlesztéseinek jelentős részét kormányzati és EU-pénzek támogatják) továbbá a brutális energiaár-emelkedés, valamint restriktív piaci helyzet miatt bizonytalan bel- és külföldi kereslet miatt. 2023-ban összességében a **beruházások akár 12%-kal is csökkenhetnek**.

Termelési oldalról idén a drámai termeléseszköncsökkenést elkönnyvelő mezőgazdaság kivételével minden ágazat növeli GDP-termelését, legjobban az egy évvel korábban a Covid miatt még csökkenő teljesítményű ágazatok. 2023-ban azonban talán csak a telekom ágazatban várható bővülés.

Idén második félévben a **kivitel volumene** a belföldi kereslet, s ezzel az importigény szűkítése miatt gyorsabban fog bővülni a behozatalnál, értékben azonban az energiaárak emelkedése (az akár 10%-ot is megközelítő **cserearányromlás**) következtében fordított lesz a helyzet, miközben a jövedelemkiáramlás is erősödhet. Végeredményben meglehetősen nagy bizonytalanság mellett a **folyó fizetési mérleg 2022. évi hiánya** elérheti a 13 milliárd eurót, a GDP 7,5%-át. **2023-ban** hasonló helyzet várható, a külkereskedelmi deficit kissé csökkenhet, a jövedelemkiáramlás azonban - például a növekvő kamatterhek miatt - emelkedhet. Tavaly már a **külső finanszírozási képesség** is a negatív tartományba (-0,9 milliárd euró) került, a folyó fizetési mérleg növekvő deficitje és az EU-transzferek egy részének elmaradása miatt. Idén már az első hét hónapban 2,9 milliárd euró hiány keletkezett, s mivel az év végéig csak az előző EU költségvetési ciklusból hátra maradt összegek beérkezése várható, az **éves deficit 9 milliárd euró körül** várható, ami nagyon magas. Ez az EU-val év végére várható megegyezés révén a csak lassan meginduló transferek hatására **2023-ban -4-5 milliárd euróra csökkenhet**. Ez egyben azt jelenti, hogy még az idén és jövőre is jelentős összegű külföldi devizahitel felvételére lesz szükség. Már csak azért is, mert Magyarország **devizatartaléka** a növekvő finanszírozási igények ellenére csökkenőben van. A 2021 végén 38,4 milliárd euró 2022 augusztusára 36,5 milliárd euróra csökkent.

A magyar GDP-arányos **államháztartási hiány** (ESA) évek óta a második-harmadik legnagyobb a régió 11 országa közül. **Idén és jövőre** is az előirányozottnál (4,9, illetve 3,5%) magasabb, **6,5, illetve 5% körüli** GDP-arányos deficit várható, mivel az idei első félévi nagy költségek, a gázvásárlást, a többek között az energiaár-emelkedés okozta válságkezelési kiadásokat várhatóan **nem tudják kellőképpen ellensúlyozni** az inflációs többletbevételek, adóemelések és beruházási kiadáscsökkentések. A kormányzat már bejelentette a 2023. évi költségvetés **újratervezését**.

Az **áremelkedés** 2023 elején, például a megugró energiaárak tovagyrúzése miatt még minden bizonnyal folytatódni fog, mértéke jelentősen függ a béremelésektől. Ha sikerül elkerülni a bér-ár spirál kialakulását, **2023 átlagában** akkor is feltehetőleg az **idei 14,5%-nál magasabb, 16% körüli** lesz az áremelkedés, ami azonban a második félévben már erőteljes, az év végére 10% körülire való fékeződést jelentene. Az infláció **akkor lehetne érdemben alacsonyabb**, ha a világgpiaci energiaárak normalizálódnának, illetve a monetáris politika (beleértve ebbe a kormányzati döntések által meghatározott kamatstopot és befektetői bizalmat érintő lépéseket is) szigorúbb, a forintot erősítő lenne – erre azonban kicsi az esély.

Magyarországon az importált infláció hatását felerősíti a **forint szinte folyamatos gyengülése** csaknem az összes európai devizához képest. Ebben a gazdaságpolitika iránti bizalmatlanságnak (választási osztogatás, a különadók ismételt bevezetése, EU-tárgyalások elhúzódása) és a laza monetáris politikának is szerepe van. A forint idén augusztus végéig csaknem 10%-kal értékelődött le az euróhoz képest, a zloty viszont például csak mintegy 6,5%-kal. Idén az év végén 400 forint körüli euróárfolyam várható, mivel az EU-val történő kompromisszumos, további vitákat előre vetítő megállapodás összességében stabilizáló, a romló külső egyensúly és eladósodás viszont negatív hatású lehet a magyar devizára. **Éves átlagban idén 385 forintos, jövőre 410 forintos euró-árfolyam várható.**

A jegybanki **alap-, s egyben irányadó kamat** augusztus végétől 11,75%. Ez a 15,6%-os augusztusi inflációhoz képest meglehetősen alacsony, a mintegy 3,3%-os **negatív reálkamat** azonban kissé kedvezőbb az elmúlt időszakra jellemző -4% körüli értéknél. **A GKI 2022 végére 15, 2023 végére pedig 10% körüli alapkamatra számít.**

1. táblázat

A GKI prognózisa 2022-2023-ra

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	(tény)				előrejelzés	
GDP termelés	105,4	104,6	95,0	107,1	104,5	96,5
• Mezőgazdaság	105,2	98,0	91,3	97,8	70	100
• Ipar	102,6	103,0	93,0	109,8	104	98
• Építőipar	115,2	113,1	89,1	115,8	100	88
• Kereskedelem	110,6	105,8	100,9	106,8	105	97
• Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	107,5	104,8	57,5	114,1	150	92
• Szállítás és raktározás	107,0	105,2	89,5	109,5	115	95
• Információ, kommunikáció	110,5	110,3	105,0	113,9	112	102
• Pénzügyi szolgáltatás	105,2	113,7	104,1	104,9	103	95
• Ingatlanügyletek	104,5	102,9	100,9	102,6	105	99
• Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	109,1	106,3	95,1	107,2	110	90
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy	100,9	100,6	96,7	103,9	103	98
• Művészet, szórakoztatás	107,3	108,8	86,0	106,3	105	90
• Magnővekedés	107,1	106,8	97,3	108,6	106,7	93,7
GDP belföldi felhasználás	107,1	106,6	97,3	105,6	104,5	94,7
• Egyéni fogyasztás	104,2	104,5	98,0	104,3	107,5	96,3
• Állóeszköz-felhalmozás	116,3	112,8	93,1	106	101	88
Export (árúk és szolgáltatások)	105,0	105,4	94,1	110,1	105	99
Import (árúk és szolgáltatások)	107,0	108,2	96,5	108,2	105	97
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	102,8	103,4	103,3	105,1	114,5	116
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	3,7	3,4	4,1	4,1	3,5	4,3
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-2,1	-2,1	-8,0	-7,3	-6,5	-5
Folyó fizetési és tökemérleg egyenlege						
• Milliárd euró	3,4	1,7	0,6	-0,9	-9	-7
• GDP százalékában	2,5	1,2	0,4	-0,6	-5	-3,7

Forrás: KSH, MNB, PM, GKI

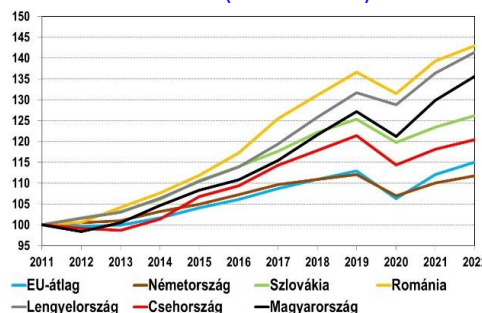
2. Világgazdasági környezet, gazdasági várakozások

A világgazdasági viszonyok alakulása 2022 szeptemberében rendkívül bizonytalan, az Európában közel nyolc évtizede nem tapasztalt háború politikai és gazdasági következményei kiszámíthatatlanok. Az energiaellátás bizonytalansága és a földgáz árának robbanásszerű emelkedése, a világkereskedelmet sújtó egyéb fejlemények (például a kínai lezárások, az ellátási láncok zavarai) recesszióval, gazdasági válsaggal fenyegetnek. A felpörgött infláció megfékezése és a gazdasági visszaesés elkerülése más-más gazdaságpolitikát igényelne, miközben a helyzetet bonyolítja az államháztartási hiány és államadósság néhány országban már most is nagyon magas szintje. Valószínű, hogy az elmúlt fél évben készült nemzetközi előrejelzések akkor is felülvizsgálatra szorulnak, ha az orosz-ukrán háború eszkalációja korlátozott marad.

A koronavírus-járvány okozta válság 2020. évi mélypontját követően **2021-ben**, az addig ismert világpolitikai (amerikai-kínai, közel-keleti) feszültségek fennmaradása, sőt erősödése ellenére a világgazdaság „**visszapattanás-szerű**” növekedése következett be. A világgazdaság egésze 6,1, az eurózóna 5,3, a kínai gazdaság 8,1, az USA gazdasága 5,7%-kal bővült. Ebben a járvány elleni vakcina mellett fontos szerepe volt a gazdaság helyreállítását támogató fiskális és monetáris élénkítő intézkedéseknek, melyek egyúttal **világszerte az egyensúlyi viszonyok romlásához, megugró inflációhoz** vezettek. Az **orosz-ukrán háború** alapvetően változtatta meg a világgazdasági kilátásokat. Európában, és különösen a kelet-közép-európai régióban, a földrajzi közelség és az érintett felekkel folytatott külkereskedelem, mindenekelett az energiainport nagy súlya miatt a hatások különösen erőteljesek.

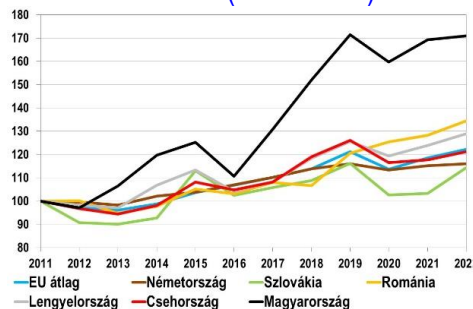
Az **OECD** országok egyesített bruttó hazai terméke 2022 **második negyedévében** 0,3%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,6%-kal az előző év azonos időszakához képest. Az **USA** GDP-je 0,1%-kal csökkent az előző negyedévhez, és 1,7%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest. A **kínai** vezetés szigorú, zéró covid-tolerancia politikájából következő lezárások miatt Kínában 2,6%-kal csökkent a GDP az előző negyedévhez és 0,4%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ez nagyon negatív hatású a világkereskedelemre nézve. Az **EU** GDP-je a második negyedévben 0,6%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 4%-kal az előző év azonos időszakához képest. A német gazdaság a második negyedévben 0,1%-kal bővült az előző negyedévvel és

1. ábra
EU-tagországok GDP-növekedése,
2011-2022 (2010 = 100)

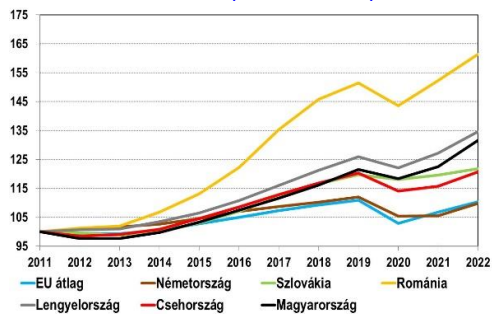
Forrás: Európai Bizottság, GKI

2. ábra
EU-tagországok beruházása,
2011-2022 (2010 = 100)

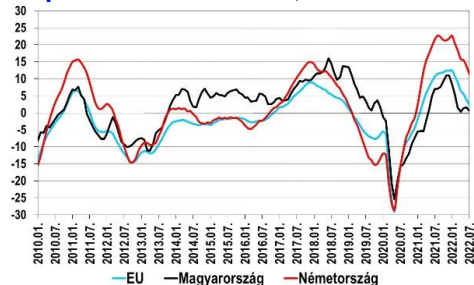
Forrás: Európai Bizottság, GKI

3. ábra
EU-tagországok fogyasztása,
2011-2022 (2010 = 100)

Forrás: Európai Bizottság, GKI

4. ábra
Ipari bizalmi indexek, 2010-2022

Forrás: KSH, GKI

1,7%-kal a megelőző év azonos időszakáéval összevetve. A francia és olasz növekedés ennél valamivel kedvezőbb volt. Az EU nyári, ősszel már **optimistának** tűnő előrejelzése szerint az **EU-ban idén 2,7, 2023-ban 1,8%-kal nő a GDP.**

A világban negyven éve nem tapasztalt mértékű **infláció** söpör végig. A kezdetben sokak által átmenetinek gondolt gyors áremelkedés hosszabb távon is meghatározó maradhat, beépülve a gazdasági várakozásokba. Ez az érintett országokban az antiinflációs gazdaságpolitikát állítja a középpontba, miközben egyidejűleg szükséges a járvány okozta válság nyomán kialakult államháztartási hiányok többnyire áremelkedéssel járó csökkentése is. **A szigorodó monetáris és fiskális politikák viszont a gazdasági növekedés lassulását, sőt recessziót okoznak.**

A gazdasági várakozások jellemzően romlóak. Az európai gazdasági hangulatindex augusztusban már hatodik hónapja csökkent. Bár az esés egy-egy hónapban nem volt nagy, a mutató így is mintegy másfél éves mélypontjára került. Érezhetően csökkent az ipari és a szolgáltatói bizalmi index, míg a kereskedelmi és az az építőipari csak hibahatáron belül változott. A fogyasztói kilátások enyhén romlottak. Az üzleti szféra foglalkoztatási várakozása augusztusban nem változott, e mutató bőven a hosszú távú átlaga felett van. A hazánk számára nagyon fontos **német ipari bizalmi index** érezhetően, 19 havi minimumára csökkent.

Magyarországon 2022 augusztusában már **negyedik hónapja** tartott az üzleti és fogyasztói várakozások folyamatos **romlása**. A **fogyasztói várakozások** estében ez **szeptemberben is folytatódott**, az **üzleti bizalmi index** viszont kis mértékben **korrigált**. A fogyasztók jelenleg **aggódóbbak**, mint 2020 tavaszán, a Covid-járvány miatt bevezetett korlátozások okozta **pánik idején**. Legutóbb mintegy tíz éve, a Széll Kálmán terv idején volt ennél pesszimistább a lakosság. Az **üzleti szférában** – az építőipar kivételével, ahol augusztushoz képest jelentősen esett az index – minden ágazat kisebb nagyobb mértékben optimistább lett, de egyik sem lett derülátóbb a júliusinál. Az index immár második hónapja a negatív tartományban tartózkodik, vagyis kissé többen vannak a romlásra, mint javulásra számítók. A **foglalkoztatási hajlandóság** gyengül, de az építőipar kivételével a cégek a létszám némi bővítését tervezik. Az **áremelési törekvés** nagyon erős, de szeptemberben kissé gyengült. A kereskedelemben ugyan továbbra is cégek jóval nagyobb fele tervez áremelést, azonban emögött a korábbi közel háromnegyedes arányhoz képest jelentős csökkenés húzódik meg. Szeptemberben minden

ágazatban – főleg a kereskedelemben – javult a magyar gazdaság egyébként nagyon negatív megítélése. A **fogyasztók** munkanélküliségtől való félelme, inflációs várakozása erősödött, saját pénzügyi helyzetükről s a magyar gazdaság várható helyzetéről alkotott véleménye pedig romlott.

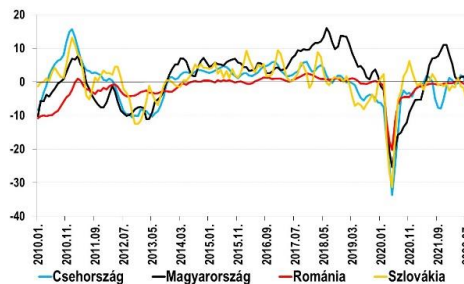
3. Gazdaságpolitika

A magyar kormányzat **nemzetközi elszigetelődése** az orosz-ukrán háború következtében a korábnál is erősebbé vált. A kormány abban bíz, hogy néhány számára fontos országban politikai fordulat lesz – ez lehetséges –, ugyanakkor a sok tekintetben mintának tekintett autoriter országok rosszul teljesítenek. Azzal, hogy az Európai Parlament csaknem háromnegyedes többséggel kimondta, hogy **Magyarország többé nem tekinthető teljes értékű demokráciának, nagyon súlyos következményekkel fenyegető állásfoglalást tett**. Ez közvetlen fenyegetést jelent az EU-forrásokhoz való hozzáférésre, de perspektivikusan pellengérré állítja az egész, nem európai piacgazdasági elveken álló magyar modellt.

Félő azonban, hogy a magyar kormány a megígért intézményi változtatásokkal nem tartalmilag, hanem **inkább csak formailag** igyekszik megfelelni az EU elvárásainak. Például a **személyi függések rendszerén keresztül** továbbra is biztosítani próbálja majd az elvileg független szervezetek „**megfelelő**” tevékenységét. Az elmúlt hónapokban is erősödött az igazságszolgáltatásra irányuló politikai nyomás, a kormány által **dominálni kívánt ágazatok** (például kiskereskedelem, távközlés, közszolgáltatások) adózással és felvásárlással történő befolyásolása, miközben a kormányhoz közeli cégek (például az építőiparban és az idegenforgalomban) inkább támogatásra számíthatnak.

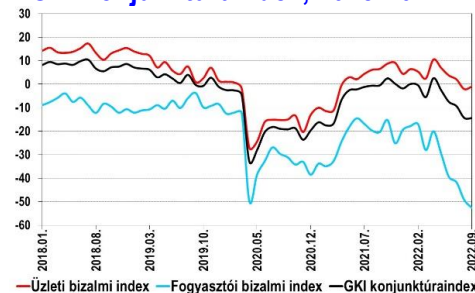
A gazdaságpolitika **mozgástere** azonban a választási célokat szolgáló, erőltetett növekedés okozta egyensúlyromlás miatt rendkívül **korlátozott**. A belső és külső egyensúly javításához, illetve a perspektívtalan adósságszpirálba kerülés megakadályozásához, sőt lefékezéséhez **megállapodásra kell jutni az EU-val**, hogy valóban beérkezzenek, vagy legalább már idén elszámolhatók legyenek az EU-transzferek. Az Európai Bizottság szeptember közepén három magyar operatív program 65%-ának elvonását javasolta, ami összesen 7,5 milliárd euró veszteséget, a Magyarországnak járó összes (21,7 milliárd euró) kohéziós pénz egyharmadát, a helyreállítási alap (hitellel együtt 15,5 milliárd euró) forrásaival együtt (de az agrártámogatások nélkül) a **Magyarország számára elérhető összeg 20%-át** jelenti.

5. ábra
Ipari bizalmi indexek a régióban,
2010-2022

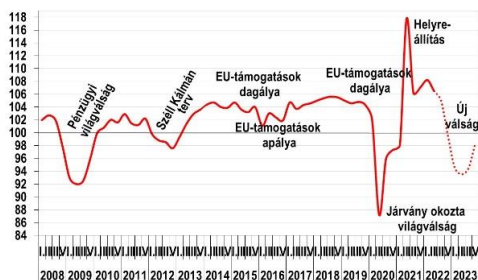
Forrás: Európai Bizottság, GKI

6. ábra
GKI konjunktúraindex, 2018-2022

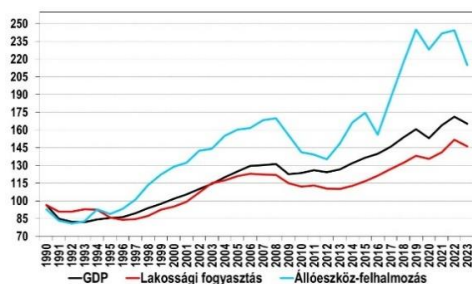
Forrás: GKI

7. ábra
**A GDP növekedése
 negyedévenként, 2008-2023**
 (előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH, GKI

8. ábra
**GDP, beruházás, fogyasztás,
 1990-2023 (1989=100)**

Forrás: KSH, GKI

Magyarországnak november 19-ig van ideje ígéretei elfogadott jogszabályba öntésére, valamint az EU további kéréseinek teljesítésére, ez a határidő azonban a gyakorlatban egy hónappal meghosszabbodhat. Fontos, hogy az EU **nem csupán a jogszabályok, hanem a gyakorlat megváltoztatását** igényli, s azokat folyamatosan figyelemmel kíséri. Az EU tehát a gyakorlatban folyamatos **kontrollt gyakorolhat az EU-transzferek elosztási gyakorlata felett**, hiszen a magyar kormánynek háromhavonta be kell számolnia a fejleményekről. Ha pedig az EU a vállalások erőzóját tapasztalná, akkor bármikor újramezheti az eljárást. Lényeges az is, hogy az új **EU-transzferek beérkezése az utófinanszírozás miatt legjobb esetben 2023 második negyedévében, akkor is csak nagyon lassan kezdődhet meg.**

A magyar gazdaságpolitika – a monetáris és fiskális politika – a korábban folytatott szélsőségesen jövedelemnövelő és csak lassan, késlekedve szigorító irányvonala miatt **inflációs** jellegű. Ezt különösen fájdalmasá teszi a hátrányos helyzetű csoportokra – gyermeküket egyedül nevelők, kisnyugdíjasok stb. – irányuló **szociálpolitika hiánya**. A kormányzat emellett adminisztratív megoldásaival, illetve az ezekhez való ragaszkodással (ársapkák meghosszabbítása) továbbra is maga előtt tolja a problémákat, s minél inkább csak formálisan igyekszik végrehajtani a jogállamisági-piacgazdasági változtatásokat. Mindez még az **EU-val történő kompromisszum esetén is elhúzódó inflációval, eladósodással, a recessziót követő gazdasági pangással fenyeget.**

4. Fogyasztás és beruházás

2022 első félévében a fogyasztás és a beruházás is gyorsan emelkedett (10,4, illetve 8,8%-kal), a második félévben és 2023-ban azonban a megszorítások miatt erős lassulásra, illetve visszaesésre lehet számítani. A lakossági fogyasztás 2022-ben még így is nagyon gyorsan, 7,5%-kal bővíthet, a beruházások dinamikája azonban minimális lesz, jövőre azonban a fogyasztás 3,5-4%-kal, a beruházások kétszámjegyű mértékben eshetnek vissza.

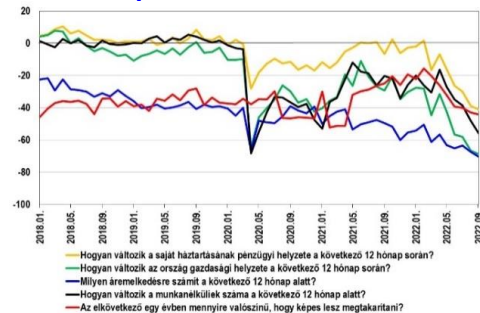
A lakosság fogyasztása már 2021-ben meghaladta a Covid-járvány előtti. Idén a lakosság nominális jövedelme a kormányzat választási gazdaságpolitikája következtében **nagyon jelentősen emelkedik**. A minimálbér és a garantált bérminimum 20%-os emelése következtében a **bruttó átlagkereset** is dinamikus – de a magas jövedelműeknél a cégek korlátozott teherbíró képessége következtében ennél kevésbé – összességében mintegy

16-17%-kal emelkedik. Az első hét hónapban a bruttó keresetek 17,6%-kal nőttek. Ebben nagy szerepe volt a honvédelmi és a rendvédelmi hivatásos állomány havi illetménynek megfelelő (ún. fegyverpénz), márciusi egyösszegű kifizetésének, a rendszeres bruttó átlagkereset csak 14,8%-kal emelkedett. (Az év végéig az egyszeri kifizetés éves átlagra gyakorolt hatása tovább gyengül, ugyanakkor a magas infláció miatt egyes cégeknél béremelésre is sor kerülhet, miközben más, nehéz helyzetbe kerülő vállalkozásoknál csökkenhet is a kereset.)

A nagyon jelentős nominális jövedelemnövekedést (februárban valóságos **pénzeső**, a teljes 13. havi nyugdíj, szja-visszatérítés stb. zúdult a lakosságra) azonban a részben éppen ennek következtében megugró infláció mindinkább **erodálja**. Miközben az első negyedévben a nettó keresetek 21 és az infláció 8,5%-os emelkedése eredőjeként a reálkeresetek közel 12%-kal emelkedtek, **a negyedik negyedévben a 20% körüli infláció következtében 3,5%-kal csökkenhetnek**. 2022 átlagában 2-2,5%-os reálkeresetnövekedés várható. A **nyugdíjak** inflációkövető korrekciója a következő hónapokban is folytatódni fog, az eddigi, összesen 8.9% után a **GKI** által várt infláció esetén még mintegy 5,5%-kal. Emellett várhatóan idén is lesz (a 3,5% feletti gazdasági növekedés már szinte biztosra vehető) nyugdíjprémium. Így statisztikailag a nyugdíjak reálértéke a teljes 13. havi nyugdíj kifizetése következtében mintegy 5%-kal magasabb lesz a 2021. évinél, de az élelmiszerárak kiugróan magas emelkedése miatt a kis- és közepes nyugdíjak vásárlóereje valójában csökken. A **reáljövedelmek** (például az év eleji szja-visszatérítések, a 25 év alattiak adómentességé következtében) 3-4% körüli mértékben emelkedhetnek. A fogyasztás növekedését korlátozza a **törlesztési moratórium** 2021 októberétől érvényes **szűkülése**, bár létét 2022 végéig, a kamatsapkáét már 2023 közepéig meghosszabbították. A lakosság hitelfelvétele az első negyedévben még gyors volt, majd fokozatos lassulás után júliusban már visszaesés kezdődött. **A lakossági fogyasztás bővülése az első negyedévi gyors, 11,5%-ról fokozatosan lassul, év végére 2% körülire csökkenhet, ami azonban az év egészében még így is 7,5%-os, vagyis rendkívül dinamikus növekedést jelentene.** A markáns évközi lassulás az első negyedévre koncentrált jövedelemnövelés és a gyorsuló áremelkedés következménye.

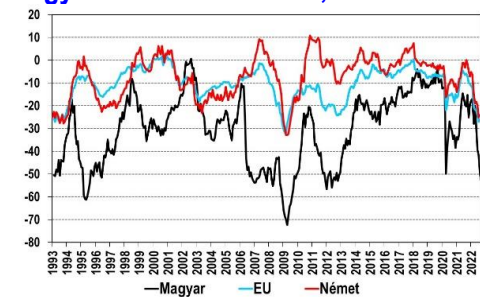
A fogyasztás lassulása nemcsak magyar jelenség, bár mértéke kétségtelenül kuriózum. Az EY nemzetközi felmérése szerint az év közepén világszerte tízből nyolc

9. ábra
A GKI fogyasztói bizalmi index komponensei, 2008-2022

Forrás: Eurostat, **GKI**

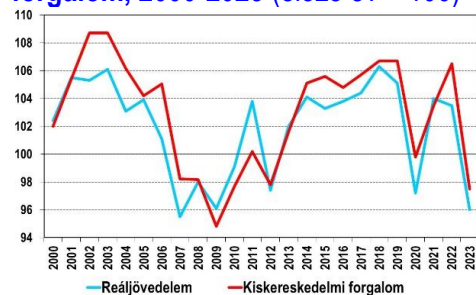
10. ábra
Fogyasztói bizalmi index, 1993-2022

Forrás: Eurostat, **GKI**

11. ábra

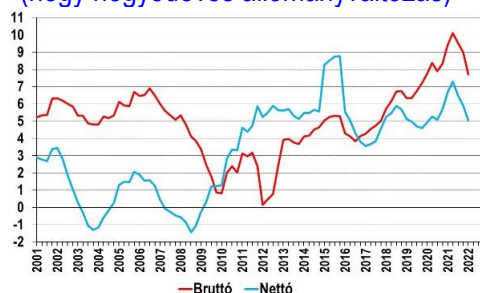
Reáljövedelem és kiskereskedelmi forgalom, 2000-2023 (előző év = 100)

Forrás: KSH, GKI

12. ábra

A háztartások megtakarítása a GDP százalékában, 2001-2022 (négy negyedéves állományváltozás)

Forrás: MNB, GKI

fogyasztó aggódott a pénzügyi helyzete miatt, s egyharmaduk attól is tartott, hogy a mindennapi élelmiszereken kívül hamarosan másra már nem lesz pénze. A megkérdezettek közel fele úgy csökkenti a költségeit, hogy a bevált, márkás termékek helyett olcsóbbat választ, kevesebbet költ kikapcsolódásra és házhozszállításra. A **tudatos fogyasztás** erősödését mutatja, hogy a vevők döntő többsége figyel arra, hogy ne pazaroljon élelmiszert és energiát, minden harmadik válaszadó pedig gyakrabban vásárolna használt árucikkeket. Az emberek közel kétharmada már nem érzi úgy, hogy lépést kellene tartania a divattrendekkel, és még többen vannak azok (69%), akik próbálnák megjavítani a tárgyaikat, ahelyett, hogy simán lecserélnék azokat.

Az idén nyáron elfogadott 2023. évi költségvetés 10% körüli átlagkereset-növekedéssel számolt (5,2%-os áremelkedés mellett). Ez utóbbi nyilvánvalóan irreális, ugyanakkor a belföldi kereslet elkerülhetetlen korlátozása, a bér-ár spirál elkerülése érdekében a keresetek országos átlagban nem követhetik az inflációt. A GKI 10% körüli, talán 1-2 százalékponttal magasabb minimálbéremelést valószínűsít. (Az Európai Parlamentben megszavazott elv szerint a minimálbér konkrét meghatározása továbbra is tagállami hatáskör marad. Viszonyítási szempontként azonban meg kell felelnie egy kosárértéknek, vagy el kell érnie a bruttó mediánbér 60 vagy a bruttó átlagbér 50%-át. Ez utóbbiak alapján minimum 240-250 ezer forintos, a jelen gazdasági helyzetben irracionális minimálbérre lenne szükség Magyarországon. Az **európai minimálbér** teljes bevezetésére azonban jövőre még biztosan nem kerül sor.) A **GKI** 2023-ban a **bruttó keresetek** 13% körüli emelkedésével számol, miközben az infláció éves átlagban 16%, de 2023 végén már 10% körüli lehet. Ez a reálkeresetek 3,5%-os, a reáljövedelmek ennél nagyobb csökkenését valószínűsíti (a 2022. eleji kifizetések okozta magas bázis, a nyugdíjprémium elmaradása, a családi pótlék értékvesztése, a vállalkozói jövedelmek csökkenése miatt). A **fogyasztás** a hitelfelvétel drágulását és a törlesztések növekedését is figyelembe véve várhatóan **3,5-4%-kal csökken**.

A koronavírus járványt követő rapid helyreállítás a **beruházásoknál** is bekövetkezett. A 2020-as 2,7%-os visszaesést 2021-ben 4,3%-os emelkedés, majd 2022 első negyedévében 8,4%-os, a második negyedévében 7,8%-os növekedés követte. A másképp számított állóeszközfelhalmozás tavaly 6%-kal bővült, idén az első negyedévében 13, a második negyedévében 6% volt a bővülés, a második félévében azonban markáns **visszaesés**, éves átlagban csak 1% körüli emelkedés

várható. 2023-ban az akkumulátor gyár építkezések **bejelentése ellenére** 12%-os volumen zuhanás várható.

A kohéziós alapokból hét év alatt 21,7 milliárd euró, a Helyreállítási Alapból a hitellel együtt 15,5 milliárd euró juthat Magyarországnak. A Magyarország ellen megindított jogállamisági eljárás, a korrupciós helyzet azonban gátolja az EU-val történő megállapodást. Ha decemberig nem lenne megállapodás, Magyarország elvesztené a (hitel nélküli) Helyreállítási Alap 70%-át. A magyar költségvetés helyzete **nem teszi lehetővé a korábbihoz hasonlóan gálans előfinanszírozást**, így a 2021-27 közötti EU költségvetési ciklusra vonatkozó projektfelhívások eddig jórészt elmaradtak. A 2014-2020-as ciklus áthúzódó programelemei miatt azonban még mindig történnek számlabenyújtások az EU felé, de ez már nem élénkíti a beruházási piacot, bár kissé javítja a finanszírozást.

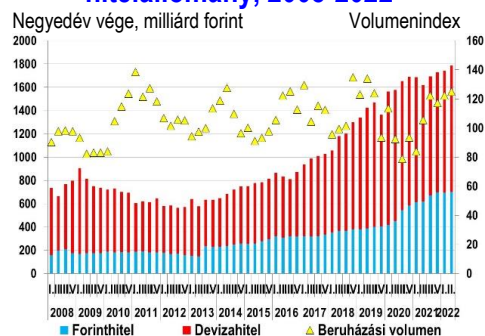
Mivel az EU új hétéves költségvetési ciklusa programjainak EU-s jóváhagyása jó esetben is csak 2022 végén valószínű, pályázati felhívások kiírása 2023 első negyedéve előtt nem várható. Vélelmezhető, hogy egy szűk érdekcsoportot leszámítva nem lesznek 100%-os előlegek, így a projektek teljesítése is lassabb lesz, mint korábban. Ezáltal az EU-s programok **beruházásösztönző hatása is csekélyebb** lesz. A végrehajtás során a költségek menet közbeni emelkedése további gondokat fog okozni. Összességében az első érdemi számlázás az EU projektekre 2023 vége előtt nem valószínű.

Amennyiben sor kerülne az **EU-val való megállapodásra** a Helyreállítási Alapról – még ha ez csak a lengyel mintának megfelelő módon történne, vagyis a tényleges kifizetésekre csak a vállalt magyar kötelezettségek teljesítése után kerülhetne sor – ez akkor is nagy jelentőségű lenne. Ugyanis az eredményszemléletű államháztartási egyenleg ez esetben csökkenthető az EU által vállalt kifizetési kötelezettséggel. Igaz, a magyar költségvetés pénzforgalmi szempontból is finanszírozási problémákkal küzd.

A költségvetés saját hazai bevételei terhére jelentős infrastrukturális fejlesztéseket tervez. Ugyanakkor már tavaly bejelentés történt 755 milliárd forint értékű beruházás **késleltetéséről**, majd a júniusi kiigazító csomag keretében további, még el nem kezdett fejlesztések halasztásáról, de ezek **konkrét tartalma még nem világos**. Kormányzati információ szerint szeptemberig mintegy 270 halasztó döntés született, 2100 milliárd forint értékben. Miközben a már megkezdett beruházások nagy részének **folytatásával lehet**

13. ábra

Feldolgozóipari beruházás és hitelállomány, 2008-2022

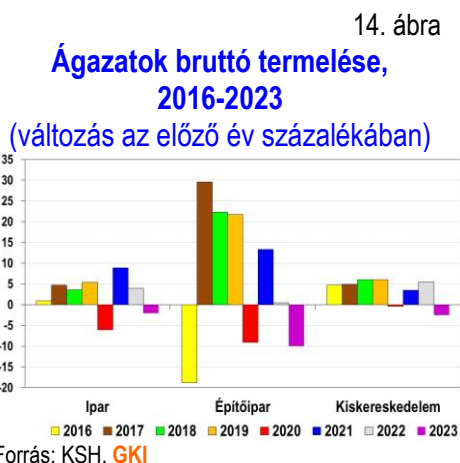
Forrás: KSH, MNB

2. táblázat

Piaci elemzők előrejelzése konszenzusa Magyarországra, 2022. szeptember
(változás az előző év százalékában)

	2022	2023
GDP	5,0	0,9
Fogyasztás	7,6	0,6
Beruházás	5,3	0,3

Forrás: Consensus

számolni, új projektek indítására csak szűk körben lesz lehetőség. Az állami beruházások visszafogásának mértéke jelentős mértékben a költségvetés pénzforgalmi szempontú **finanszírozhatóságától** függ. A növekvő nominális államháztartási hiány és államadósság miatti emelkedő kamatterhek is egyre nagyobb feszültséget okoznak. Ennek mértéke kormányzati tájékoztatás híján bizonytalan.

A kormányzat az állami beruházások EU-ban kimagaslóan nagy, a költségvetés 6%-át kitevő finanszírozását csökkenteni kívánja, az EU-ban második legmagasabb beruházási rátát azonban alig, ezért a **vállalkozói beruházások növekedését reméli**. Kérdés azonban, hogy erre **menyire lehet számítani** a háború közelsége, a magyar gazdaságpolitika kiszámíthatatlansága, a fejlesztésekre fordítható összegek csökkenése, a romló hitelfelvételi kondíciók, a költségvetés korlátozott teherviselő képessége és a brutális energiaár-emelkedés, valamint restriktív piaci helyzet folytán bizonytalan bel- és külföldi kereslet miatt. A kormányzat a nagyberuházásokat várhatóan főleg a jármű- és az akkumulátor gyártás területén fogja továbbra is **támogatni**. A nagyberuházások (csak az akkumulátor gyárak esetében 4000 milliárd forint értékben jelentettek be több évre szóló fejlesztést) megvalósulása évi 1000 milliárd forint beruházást jelentene, ami az összes beruházás 6-8%-a. Könnyen lehet azonban, hogy ezek a fejlesztések a **szándékoltnál később** fognak megvalósulni, például a termelés magas energia- és vízigényessége miatt.

5. Reálfolyamatok

A magyar GDP már tavaly meghaladta a 2019. évit, ez az EU egészében csak idén történt meg. 2022 első félévében a magyar gazdaság éves összevetésben 7,3%-kal bővült, ami az első negyedévben a régió második, a második negyedévben pedig harmadik leggyorsabb ütemét jelentette. A növekedést a belső felhasználás húzta, a lakosság fogyasztása több mint 10, az állóeszköz-felhalmozás közel 9%-kal, a vártnál is sokkal gyorsabban bővült. A hatalmas, az első félévben 6,6%-os cserearányromlás miatt azonban a belföldön ténylegesen rendelkezésre álló GDP alig emelkedett, ez tükröződik a külső egyensúly romlásában. Termelési oldalról a drámai csökkenést elkönnyvelő mezőgazdaság kivételével minden ágazat növelte GDP-termelését, legjobban az egy évvel korábban a Covid miatt még csökkenő teljesítményű ágazatok (szálláshely-szolgáltatás, szórakoztatóipar, vendéglátás, szállítás, építőipar). A növekedés üteme az előző negyedévhez viszonyítva is lassul, az első

negyedév 2,1%-os dinamikáját a második negyedévben 1,1% követte. A harmadik negyedévben stagnálás körüli helyzet, a negyedik negyedévtől 2023 közepéig recesszió várható. A GKI az első félévi vártnál gyorsabb növekedés és az évközi, 2023-ra is kiható, már meghozott és várható megszorítások alapján 3,7%-ról 4,5%-ra emelte idei előrejelzését, miközben immár nem 2,7%-os növekedést, hanem 3,5% körüli visszaesést prognosztizál 2023-ra (a jelenlegi világpolitikai és -gazdasági körülmények fennmaradása, az EU-transzferekhez való lassú, de legalább részleges hozzáférés esetén).

A magyar ipar 2022 első hét hónapjában az EU átlagánál gyorsabban (4,9%-kal) bővült, amiben szerepe volt a belföldi kereslet választásokhoz kapcsolódó bővülésének. A feldolgozóiparban ez utóbbi 6,9, az export 2,7%-kal nőtt, átlagon felül emelkedett az energiatermelés. A növekedési ütem 2022 második felében a belföldi kereslet visszafogása és a külső konjunktúra lanygulása miatt várhatóan lassul, idén éves átlagban 4% körüli bővülés várható. 2023-ban pedig a belső és külső piacok várhatóan recessziós folyamatai miatt akár 2%-os visszaesés is bekövetkezhet.

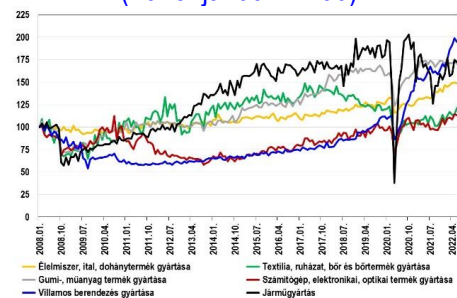
Az idei első hét hónapban továbbra is a villamosgépgyártás volt a leggyorsabban növekvő ágazat, főleg az akkumulátorgyártás következtében. A járműgyártás csak júliusra haladta meg a tavalyi hasonló időszak termelését. Jól teljesít az élelmiszeripar és a könnyűipar (főleg az exportnak köszönhetően), a vegyipar, a gumipar és a gyógyszeripar viszont nem érte el tavalyi termelési volumenét, elsősorban a kivitel visszaesése miatt.

A termelői árak robbanásszerűen emelkednek. Az ipar belföldi értékesítés árai 2022 első hét hónapjában 42%-kal haladták meg az előző évet, a feldolgozóiparé 30,6%-kal, az energiaszektoré 71,7%-kal. A forintban mért exportárak dinamikája a forint gyengülése ellenére mérsékelt volt: az ipar egészében 22,7%, a feldolgozóiparban 17,2%, az energetikában viszont csaknem 200% volt a növekedés. Látható, hogy az energiaárak vágatása erősen húzta a termelői árakat, különösen a csaknem háromszoros külpiaci drágulás.

A feldolgozóipar üzleti várakozásai az EU-ban és Magyarországon egyaránt romlóak, az üzleti környezet kiszámíthatósága is romlott. A COVID-válság okozta világpiaci turbulenciák tavaly már gyengülni kezdtek, ám az orosz agresszió ismét bizonytalanságot vitt az európai iparba. Ez részben a szállítási láncok ismételt szétszakadása, részben az európai és a válaszként

16. ábra

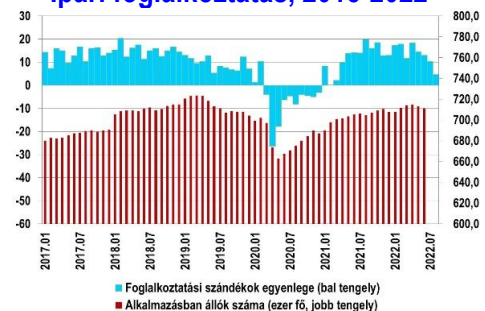
Magyar iparágak termelése, 2015-2022 (2015. január = 100)

Forrás: KSH

17. ábra

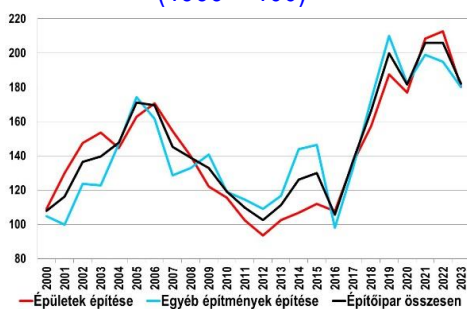
Ipari foglalkoztatás, 2015-2022

Forrás: KSH, GKI

18. ábra

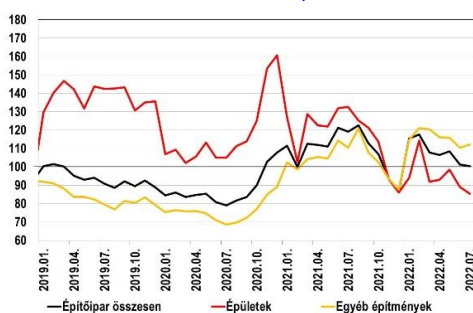
Építőipari termelés építmény-csoportonként, 2000-2023 (1999 = 100)

Forrás: KSH

19. ábra

Építőipari szerződésállomány, 2019-2022 (volumenindex, előző év azonos időszaka=100)

Forrás: KSH

bevezetett orosz **piaci korlátozások** következménye. Most úgy tűnik, hogy **az energiapiac felborulásának lehet a leginkább drámai következménye**. Ez a földgázt használó **műtrágyagyárak leállításában** már meg is nyilvánult, tartani lehet attól, hogy a vegyipar – különösen a **petrolkémiai ágazatok** – szintén visszaesés előtt állnak. Valószínű, hogy az energiaigényes szektorok helyzete általában romlik.

A lakosság **élelmiszeripari** és **könnyűipari** cikkek iránti fizetőképese kereslete várhatóan csökken. A beruházások visszafogása az **építőanyagiparban és a hozzá kapcsolódó beszállító területeken** (bányászat, faipar, vas- és acélipar, műanyagtermék, üveggyártás) okoz majd belföldi keresletcsökkenést, miközben az energetikával kapcsolatos termékek és (például szigetelő) anyagok iránt emelkedni fog a kereslet.

Az ipari cégek növekedésük fő akadályának a **munkaerőhiányt** tartják, ez azonban várhatóan változni fog. Feltételezhető az is, hogy a várható visszaesés során a vállalatok ameddig csak lehetséges igyekeznek majd megtartani a számukra perspektivikusan fontos munkaerőt, okulva abból, hogy a járvány alatt leépítők az újraindítás során igen nehezen tudták pótolni az elküldött dolgozókat.

Az **építőipari termelés** volumene az idei első hét hónapban nagy ingadozás mellett összesen **6,3%-kal volt nagyobb** az egy évvel korábbinál. Az első félévben az építési célú beruházások volumene 8,1%-kal, a szektor saját beruházásai 7,7%-kal emelkedtek. Az építőipar **szerződésállománya** július végén lényegében megegyezett az egy évvel korábbival. Ugyanakkor júniusban és júliusban az új szerződések már átlagosan 20%-kal elmaradtak az egy évvel korábbitól. A kivitelezési árak lendületesen nőnek, az első félévben éves alapon 22,8%-kal, ezen belül a magasépítésben 25% felett. A bérek, az építőanyagárak és a finanszírozási költségek meredek emelkedése, illetve a forint gyengesége jelentős problémákat okoz. A cégek szerint a termelés bővítése előtt álló legfontosabb akadály még szeptemberben is a **munkaerőhiány** volt, de a gépek, berendezések, illetve a **kereslet hiánya** is széles körben okoz gondokat – ez utóbbi említési gyakorisága kétéves csúcsra emelkedett. Az építőipari bizalmi index 2022 áprilisa óta enyhén csökkenő tendenciát mutat, de szeptemberben így is 18 havi mélypontjára került.

Az állam és az önkormányzatok jelentős volumenű építési beruházásokat **halasztanak** sokkal későbbre. A lakásépítési ciklus leszálló ágba került. A lakásfelújítások legnagyobb állami támogatási programja az év végén

lezárul. A hazai és külföldi vállalati befektetők beruházási döntéseikben **állami támogatásokra** számítottak, azonban ezek is **ritkulóban** vannak. A szakma nagyon számít egy, a lakások energia-hatékonyosságát javító korszerűsítéseket támogató csomag bevezetésére, s erre a kormányzat köreiből is érkezett célzás. Az EU-források körüli vita továbbra is tart. Az építőipar teljesítménye idén – köszönhetően a jól alakult első félévnek – várhatóan nem csökken, stagnálás körüli helyzet várható, de enyhe növekedés is lehetséges. A **2023-as kilátások azonban kedvezőtlenek**: az állami beruházások visszafogása, az energiaválság, a felpörgő infláció és a recessziós félelmek egyaránt arra utalnak, hogy az építőipar teljesítménye nagyot eshet, a **GKI** szerint éves összevetésben akár 12%-kal. Az építőipari **árak** dinamikus nőnek, 2022-ben 25% körüli termelői infláció várható s ez az ütem várhatóan jövőre sem szelődül lényegesen.

Idén a magyar **mezőgazdaságot főleg két tényező sújtotta**, az időjárás és az energiahelyzet. 2022 tavaszánnyarán súlyos, nagy területet érintő **aszály** alakult ki az országban. Ezt részben a nyári rekordmeleg okozta, részben a kevés – és rossz eloszlású – csapadék. A gondokat súlyosbította, hogy már 2021-ben is a mezőgazdasági területek 70%-a aszályos volt, 2018-ban 32%, 2019-ben 34% volt ez az arány. A 2020-as viszonylag kedvező év csapadéka nem tudta pótolni a talaj mélyebb rétegeiből hiányzó nedvességet. 2022-ben az aszályproblémák az ország keleti részén már a tavasz végén megjelentek, augusztusra pedig már az addig viszonylag jobb helyzetű Dunántúlt is elérték.

Az **energiaárak emelkedése** már tavaly gondokat okozott, mert a növénytermesztés számára létfontosságú **nitrogénműtrágya** földgázból készül. Nem tett jót a kínálatnak a péti Nitrogénművek ellen indított kormányzati támadás, miként az sem, hogy Oroszország már ősztől elkezdte csökkenteni a gázzállítást, felnyomva ezzel az árakat. Európában idén ősszel több műtrágyagyár le is állt a magas alapanyagár miatt, így a **jövő évi termés kilátásai is romlottak**.

A kedvezőtlen fejlemények a **világ egészében** visszavetették a gabonatermelést, ami a gabonaárak megugrásához vezetett. A **magyarországi** növénytermesztők azonban ennek előnyeit a megtermelt mennyiség csökkenése és a költségek emelkedése miatt csak mérsékelten tudják élvezni. Az **állattenyésztés** viszont komoly bajba került a takarmány- és energia árak növekedése, valamint az általános infláció begyűrűzése miatt.

3. táblázat

Szántóföldi növénytermés, 2019-2022 (ezer tonna)

	2020	2021	2022	2023
Búza	5121	5316	3800	4000
Kukorica	8414	6301	3500	4000
Összes gabona	15615	15200	13000	13000
Olajosmag	2800	2600	2000	2000

Forrás: KSH, **GKI**

4. táblázat

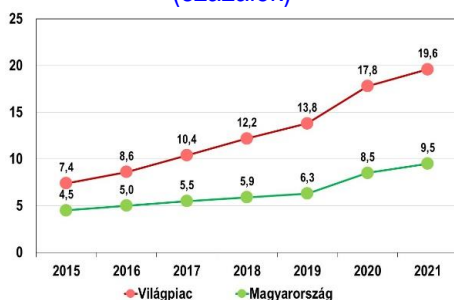
Állatállomány, 2019-2022 (év vége, ezer darab)

	2020	2021	2022	2023
Sertés	2850,2	2725,9	2600	2500
Szarvasmarha	932,9	902,1	870	850
Tyúkfélék	28887,9	32114,45	28000	28000

Forrás: KSH, **GKI**

20. ábra

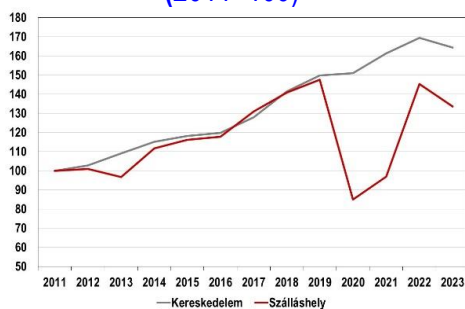
Az e-kereskedelem aránya a kiskereskedelmen belül, 2015-2021 (százalék)

Forrás: gkid research & consulting Kft.

21. ábra

A kereskedelem és a turizmus GDP-termelése, 2012-2023 (2011=100)

Forrás: KSH, GKI

Mindezek miatt a tavalyi szerényebb csökkenés után **2022-ben komoly visszaesés valószínű az agrárteljesítményekben.** Az agrár-GDP az első félévi 23, de ezen belül a második negyedévi 36%-os visszaesés után az év egészében mintegy 30%-kal csökken. Tekintve, hogy a szélsőségesen ingadozó időjárás tartósan ígérkezik, a talaj vízhiánya súlyos, az öntözés terén nem sikerült érdemi előrelépést elérni, a **GKI 2023-ra változatlan mezőgazdasági GDP-termelést feltételez** (meglehetősen nagy bizonytalanság mellett).

A **kiskereskedelmi** forgalom a 2021. évi 3,5% után 2022 első öt hónapjában közel 12%-kal emelkedett, júniusban és júliusban azonban már csak 4,5, illetve 4,3%-kal. Ez a gyorsulás, illetve az ezt követő lassulás a választások előtti hatalmas, részben egyszeri jövedelemnövelés, majd ennek kifulladására és a mindinkább száguldó áremelkedés következménye. Ráadásul a nyári növekedés már túlnyomórészt az ársapkás üzemanyagforgalom még ekkor is 25% körüli bővülésének következménye. Az élelmiszerforgalom a nyáron már csökkent, júliusban közel 3%-kal, a nem élelmiszereké pedig jelentősen lassult. Mivel a lakosság vásárlóereje a negyedik negyedévben már mintegy 4%-kal alacsonyabb lesz az egy évvel korábbinál, az év egészében a kiskereskedelmi forgalom dinamikája az első félévi bő 10%-ról ennek mintegy felére, **5-5,5%-ra** csökken, míg az élelmiszerkereskedelmé már jó esetben is csak stagnál. **2023-ban** a vásárlóerő 4%-os csökkenése miatt a kiskereskedelmi forgalom várhatóan **2,5-3%-kal kisebb** lesz az ideinél.

2022-ben a magyar **online** kiskereskedelem idén dinamika tekintetében 2016 óta a leggyengébb első féléves teljesítményét produkálta (14,5%-kal) a GKID és az Árukereső.hu kilenc éve folytatott kutatása alapján. 2022-re a pandémia megfékezése következtében az előző évek harmadára felére csökkenhet a növekedés üteme. Ráadásul míg az első negyedévben még 24%, a másodikban csak 7%-os volt a forgalombővülés. Így 2022 egészében legfeljebb 8-10%-os növekedés várható az online kiskereskedelmi forgalomban, a **tranzakciók esetében pedig a stagnálás** sem zárható ki.

2020-ban a **turizmus-vendéglátás** szektor szenvedte el a legnagyobb, GDP-ben mérve több mint 40%-os visszaesést, s 2021-ben is csak 14%-os volt a növekedése. 2022 első félévében viszont már 60%-os volt az alacsony bázishoz viszonyított bővülés. Feltehetőleg gyors az idej harmadik negyedéves növekedés is, a negyedik negyedév azonban a lakossági vásárlóerő csökkenése és a magas energiaárak okozta várható bezárások, illetve áremelések miatt már nagyon gyenge lesz. Ennek áthúzódó hatása miatt a 2022. évi 50% közeli

bővülés után 2023-ban közel 10%-kal csökkenhet az alágazat GDP-je. Még ez a szint is magasabb lenne, mint a 2019. évi.

A turizmus szektor mellett a **szórakoztatóipar** és a **szállítás** ágazat sem érte el 2021-ben a 2019. évi GDP-szintet, sőt az előbbi erre feltehetőleg idén sem lesz képes. A gazdasági növekedés lassulása majd visszaesése fékezi, majd recesszióba viszi a szállítás 2022-23. évi teljesítményét. A szórakoztatóipar esetében pedig a lakossági vásárlóerő szűkülése, a költségek, főleg az energiaköltségek drámai megugrása, valamint a szektor támogatására fordítható források szűkülése okoz ez év végétől visszaesést.

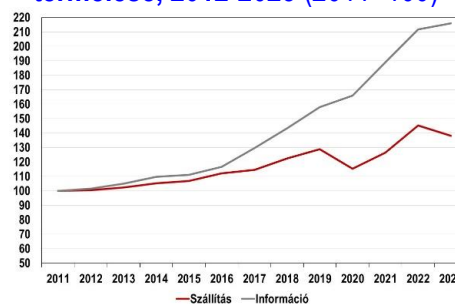
Az **infó-kommunikációs** ágazat 2020-ban sem esett vissza, évek óta ez a gazdaság legdinamikusabb ágazata. Idén várható 15% körüli bővülése is kiemelkedő, s könnyen lehet, hogy 2023-ban ez lesz az egyetlen növekedésre képes ágazat (kb. 2%-kal).

Az **ingatlanügyletek** GDP-termelése az első félévben 5,9%, a szektor beruházásai 13%-kal nőttek éves alapon. A **GKI 2022-ben** az ingatlanügyletek GDP-termelésének **5% körüli növekedésére számít**, s 2023-ban is csak **1% körüli visszaesést** valószínűsít.

A **lakáspiac** az elbizonytalanodás jeleit mutatja, az idei első nyolc hónapban az adásvételi tranzakciók száma bő 10%-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. Budapesten ismét növekedőben van a befektetési céllal vásárlók aránya. A rezsiköltségek változása a keresleti oldalon szinte azonnal jelentkezett, a kínálat alkalmazkodása még várat magára. A kihelyezett lakáshitelek mennyisége az első félévben 9%-kal nőtt, de a babaváró hitelek kihelyezése 21%-kal visszaesett. Júliusban már a lakáshitelek is 30%-kal csökkentek. A magas árak, a rezsiköltségek emelkedése és a növekvő kockázatok miatt élénkülés a közeljövőben sem valószínű: 2022-23-ban évente 140 ezer körüli tranzakció várható, ami valamivel kisebb a 2021-es 152 ezer ügyletnél. A lakásárak dinamikája várhatóan fennmarad, idén 10% körüli, jövőre valamivel 10% alatti átlagos áremelkedés várható. Az **átadott lakások száma** az első félévben 7%-kal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban, ezen belül a vállalozói lakásépítés 15%-kal csökkent. Ugyanakkor a kiadott építési engedélyek száma éves alapon 16%-kal emelkedett. A lakásépítési árak dinamikusan nőnek, ami a hitelkamatok emelkedésével együtt visszafoghatja a keresletet. Az új lakásokat terhelő kedvezményes áfa-kulcs hatályát két évvel kitolták, ami kedvező lehet, bár a szabályozás rángatása erodálja a kiszámíthatóságot. Az állami beruházások szűkülésével nőhetnek a

22. ábra

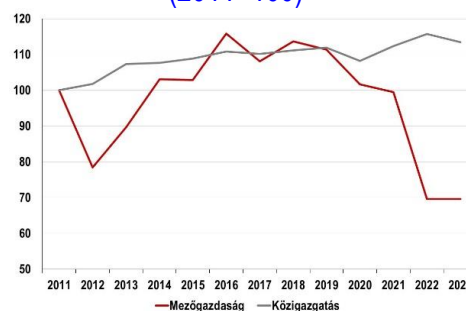
A szállítási és az infokommunikációs ágazat GDP-termelése, 2012-2023 (2011=100)

Forrás: KSH, GKI

23. ábra

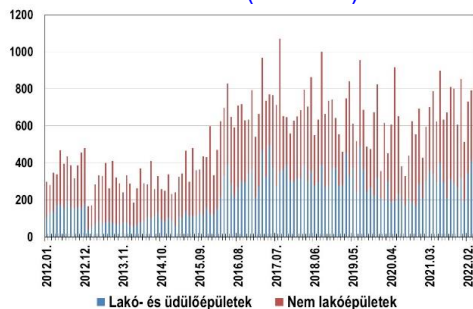
A mezőgazdaság és a közigazgatás GDP-termelése, 2012-2023 (2011=100)

Forrás: KSH, GKI

24. ábra

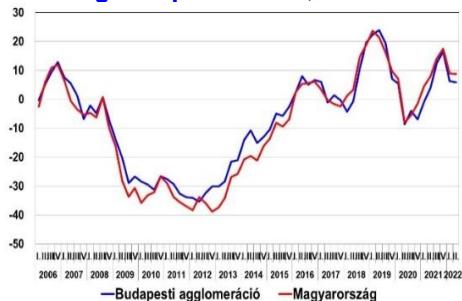
Kiadott építési engedélyek, 2012-2022 (1000 m²)

Forrás: KSH

25. ábra

GKI ingatlanpiaci index, 2006-2022

Forrás: GKI felmérései

lakásépítésben használható kapacitások. A használatba vett lakások száma 2020. évi lokális csúcs (28 ezer) után 2021-ben 20 ezer volt, s a **GKI** prognózisa szerint idén 15-17, jövőre 17-19 ezer lakás átadása várható. A **lakásfelújítások** iránti kereslet élénk, a rezsiemelés azonnali pezsgést okozott ezen a részpiacón. Az Otthonfelújítási program hatálya azonban csak december 31-ig tart, ezért e terület közeljövője erősen bizonytalan. A **GKI** arra számít, hogy 2022-23-ban évente csaknem 200 ezer lakás eshet át jelentős épületgépészeti felújításon.

Az **üzleti ingatlanok** piacán a befektetések értéke az első félévben 20%-kal maradt el az előző év azonos időszakától. A szektor számára komoly kihívás az elhúzódó orosz-ukrán háború okozta bizonytalanság, a várható recesszió, a finanszírozási és az energiaköltségek drasztikus emelkedése. Az **irodapiac**on a home office térnyerése, az üzemeltetési költségek meredek növekedése és egyes területeken a munkahét hosszának esetleges csökkentése negatív hatású. Az üresedési ráta 2021 második negyedévében 0,1 százalékponttal, 9,9%-ra (hétéves csúcsára) emelkedett. 2022 végére e mutató minden bizonnyal kétszámjegyű lesz. A **logisztikai ingatlanpiac**on az üresedési ráta a fővárosi agglomerációban – a bérleti kereslet némi visszaesése miatt - a második negyedévben 6,4%-ra nőtt, ami hétéves csúcs. Az MNB hitelezési felmérése szerint a bankok a kihelyezett hitelek növekedésére csak a logisztikai szektorban számítanak. Az értékláncok rövidülése, az e-kereskedelem térnyerése miatt a kilátások nem kedvezőtlenek, de a gazdasági visszaesés e szektorra is hatni fog.

A **külkereskedelemben** GDP-ben mérve **2021-ben** a kivitel 10,1%-kal, a behozatal 8,2%-kal emelkedett. Az exporton belül a szolgáltatások 3, az importon belül 1 százalékponttal bővültek gyorsabban az áruforgalomnál. (2020-ban a szolgáltatások visszaesése lényegesen nagyobb volt az áruforgalomnál, főleg a kivitelben.) 2022 első félévében az **arányok radikálisan megváltoztak**, a kivitel 6,4%-os növekedésével szemben a behozatal 7,8%-kal bővült (ami főleg a választások előtti első negyedében szélesre nyílt ollónak a következménye). A szolgáltatások pedig az exporton belül 20 százalékponttal, az importon belül 16 százalékponttal bővültek gyorsabban az áruforgalomnál. Az év során a belföldi kereslet korlátozása következtében az import dinamikátöbblete megszűnhet (a kivitel és behozatal 5-5%-os bővülése várható), vagyis különösen az **áruforgalom esetében várható javulás**. 2023-ban a gazdasági visszaesés az export 1, az import ennél nagyobb 3%-os visszaesésével

jár együtt (GDP-ben mérve), az értékadatok azonban a cserearányromlás miatt más képet mutatnak.

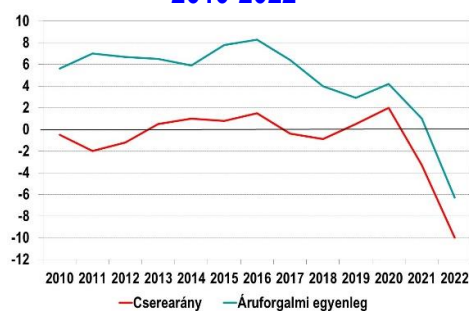
A **külkereskedelmi termékforgalmon** belül 2021-ben a kivitel **euróban mérve** 13,7%-kal, a behozatal 17,7%-kal emelkedett, az áruforgalmi aktívum pedig az előző évi alig több, mint 40%-át, 2,4 milliárd eurót ért el. A romlás a második félévben a belföldi kereslet választások előtti erőltetett növelése és az energiaárak emelkedése következtében bekövetkezett cserearányromlás miatt történt. 2022 első félévében az export 16%-kal, az import 27%-kal emelkedett, a deficit 2,2 milliárd euró lett (szemben az egy évvel korábbi 3,4 milliárd euró aktívummal). Ebben az erőltetett növekedés importigényessége, az export – főleg a járműexport – problémái, az orosz-ukrán háború, s főként a **cserearányok első félévi 6,6%-os romlása** (a világpiaci energia- és nyersanyagárak megugrása miatt) játszott fontos szerepet. A **szolgáltatások** esetében euróban mérve az első félévben a kivitel 29%-kal, a behozatal 24%-kal emelkedett, az aktívum 3,5 milliárd euró lett, 1,1 milliárd euróval meghaladva az egy évvel korábbit.

2022-ben az áruforgalomban a belföldi felhasználás második félévben várható erőteljes lassulása ellenére az energiaárak drámai emelkedése következtében és a markánsan tovább romló cserearányok miatt a **külkereskedelmi hiány** 11 milliárd euró körüli összegre emelkedhet (GDP 6,5%-a). Kormányzati prognózis szerint míg 2021-ben a **nettó magyar energiaimport** a GDP 4%-a volt, 2022-ben ez **8-10% lehet**. A szolgáltatások esetében az aktívum hagyományosan jelentős részét biztosító idegenforgalomra és nemzetközi szállításra ugyan egyaránt kedvezőtlenül hat az orosz-ukrán háború, azonban a többlet további, 2-2,5 milliárd euróra emelkedése várható. 2023-ban az áruimport volumenének exportnál erőteljesebb csökkenését és az ideai magas energiaárak fennmaradását feltételezve a 2022. évihez hasonló, 11 milliárd euró áruforgalmi deficit, s az ideinél kissé magasabb, 2,5-3 milliárd euró szolgáltatási aktívum várható. (Például a külföldre irányuló turizmus stagnálását feltételezve.)

A magyar **foglalkoztatási** helyzet az EU-ban kedvező, a 3,3%-os munkanélküliség a nyáron a hatodik legalacsonyabb volt. A közmunkásokat is ide számítva 4,9%, így is lényegesen alacsonyabb az EU 6%-os átlagánál. Júliusban a **munkanélküliség** kissé, 3,5%-ra, majd augusztusban 3,6%-ra emelkedett. A foglalkoztatottak száma az első négy hónapban 2%-kal, június-augusztus átlagában 1,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül a **közfoglalkoztatottak** száma (75,6 ezerre) csökkent.

26. ábra

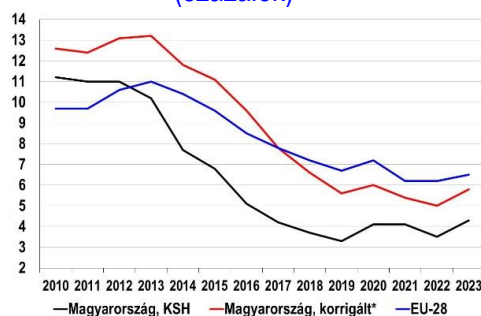
A cserearány és az áruforgalmi egyenleg a GDP százalékában, 2010-2022

Forrás: KSH, GKI

27. ábra

Munkanélküliségi ráták, 2010-2023 (százalék)

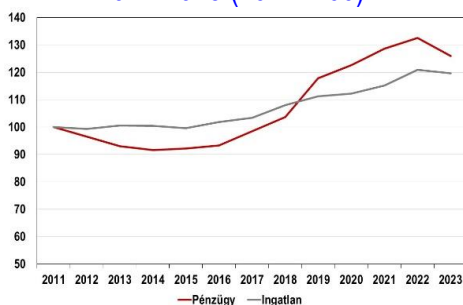

Forrás: KSH, Eurostat, GKI

*Az összes közmunkást munkanélkülinek tekintve

28. ábra

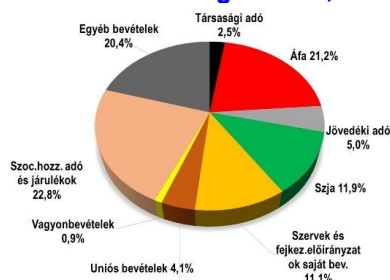
A pénzügyi szolgáltatások és az ingatlanügyletek GDP-termelése, 2012-2023 (2011=100)

Forrás: KSH, GKI

29. ábra

A központi alrendszer fő bevételeinek megoszlása, 2021

Forrás: PM

Kissé emelkedett a külföldi munkavállalás is. A közelgő recesszió, ezen belül az energiaárak brutális emelkedése számos cég működését korlátozza, a munkanélküliség már látható minimális emelkedése az év során és főleg 2023-ban felgyorsulhat. Azok a cégek, amelyek lehetőségei megengedik, várhatóan ragaszkodni fognak a számukra fontos munkavállalókhoz, mert a járvány okozta válság utáni újjáépítés fontos tapasztalata, hogy nehéz visszaszerezni az egyszer már elküldött embereket. A kormányzat is számít a munkaerőhelyzet romlására, ezért elhalasztotta a közmunkára fordítható pénzügyi keret korábban tervezett csökkentését. Végeredményben idén éves átlagban a foglalkoztatottak számának 0,5%-os bővülése, jövőre pedig hasonló mértékű csökkenése várható, miközben a munkanélküliség a tavalyi 4,1%-ról **idén 3,5%-ra csökken** (de az év végén 4% körül lesz), majd 2023 átlagában kissé a 2021. évi szint fölé **emelkedik (4,3% körülire)**.

A **pénzügyi szektor** az elmúlt években nagyon dinamikus fejlődött, GDP-termelése tavaly csaknem 5%-kal, az idei első félévben közel 6,5%-kal bővült. A **lakossági hitelfelvétel** 2022 első félévében 10%-kal bővült (áprilistól fokozatosan lassulva), júliusban azonban már 30%-kal csökkent. Az új lakáshitelek átlagos THM-mutatója júliusban elérte a 8%-ot, a személyi kölcsönöké pedig a 15,6%-ot. Előbbi 3,5, utóbbi 3,3 százalékpontos emelkedést jelent egy év alatt. A **vállalati hitelek**nél még nem látható a hitelfelvelek ilyen csökkenése, azonban a forintkamatok emelkedése – a változó kamatozású céges forinthitelek kamata júliusban 10% fölé emelkedett az egy évvel korábbi 6%-ról – miatt meglódult a **devizahitelek** iránti érdeklődés. Bár a hitelezett cégek jelenlegi pénzügyi helyzete jellemzően elég jó, energiaköltségeik várható többszöröződése, a recessziós veszély és nem utolsósorban az emelkedő kamatszint nyilvánvalóan rontani fogja hitelképességüket. Ezért a harmadik negyedévben a vállalati hitelezés növekedési ütemének **markáns lassulása** várható, ami az év végére akár csökkenésre is válhat,

A bankszektort súlyosan érinti a bankokra is kivetett „**extraprofit-adó**”, továbbá, hogy a **kamatstopot** 2023 első félévének végéig **meghosszabbították**. Idén a pénzügyi GDP a második félévi stagnálás következtében 3%-kal bővül, jövőre viszont 5%-os visszaesés is lehetséges.

6. Államháztartás

A magyar GDP-arányos államháztartási hiány (ESA) évek óta a második-harmadik legnagyobb a régió 11 országa között. Idén és jövőre is az előirányzottnál

(4,9, illetve 3,5%) magasabb, 6,5, illetve 5% körüli GDP-arányos hiány várható, mivel az idei első félévi nagy költsékezést, a gázbeszerzés költségeit, a jövőre várható, többek között az energiaár-emelkedés okozta válságkezelési kiadásokat nem tudják kellőképpen ellensúlyozni az inflációs többletbevételek, adóemelések és beruházási kiadáscsökkentések. A kormány már bejelentette a 2023. évi költségvetés újratervét.

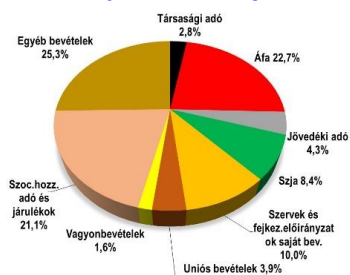
A pénzforgalmi deficit idén június végén már elérte az éves előirányzat 91,7%-át, ez augusztus végére némi hullámszerűség után 91,1%-ra csökkent, vagyis szinte nem változott. Ez még akkor is vészesen nagy arány, ha tudjuk, hogy az új adók csak szeptembertől folynak be a költségvetésbe. A költségvetési folyamatok – mivel már 2021 kora nyári elfogadásukkor is sok tekintetben irreális vagy legalábbis megalapozatlan feltételezésen alapultak (például a 3%-ra becsült áremelkedés esetében) – szakmailag nehezen megítélhetők.

A tervezettnél nagyobb hiány nem meglepetés, mivel a tavalyi év második felében számos, a költségvetésben nem szereplő kiadásról és adócsökkentésről született döntés. Ilyen volt a családok szja-befizetésének visszautalás 600 milliárd, a 13. havi nyugdíj két hét helyett teljes összegének kifizetése 160 milliárd, a rendvédelmi dolgozók tervén felüli többletjuttatása 110 milliárd, a szakképzési hozzájárulás megszüntetése és a tervezettnél jobban csökkentett szociális hozzájárulási adó már év elejétől történt bevezetése (mintegy 450 milliárd forint). Jóval kisebb a költségvetési kihatása a kisvállalati adó és az ekho csökkentésének. Összesen mintegy 1300-1400 milliárd forintos „pótlólagosan tervezett” egyenlegromlásról van szó. A bevételi oldalon különösen az EU-transzferek kétharmad év alatt az éves előirányzat egyharmadát sem elérő beérkezése okoz gondot, s azzal, hogy a megállapodásra kedvező esetben is csak az év végén kerül sor, jelentős összegre idén már nem lehet számítani. Ugyanakkor a lakossági keresetek és főleg az infláció **alultervezése** (9, illetve 3% a ma reálisnak látszó 16,5, illetve 14,5% helyett) jelentősen bővíti a költségvetés mozgásterét.

A hiány vészes megugrása kikényszerítette az extraprofit- és bankadónak nevezett ágazati sarcok bevezetését, más, például az élvezeti cikkek érintő adók emelését, továbbá az állam beruházási és folyó kiadásainak csökkentését, a kormányzati bejelentés szerint már összesen mintegy 2100 milliárd forint összegben. (Azt nem tudni, ebből mennyi jut az idei évre). Ez a kiigazítás feltehetőleg lehetővé tette volna az év elején **4,9%-ra lecsökkentett** GDP-arányos államháztartási hiánycélnak,

30. ábra

A központi alrendszer fő bevételeinek megoszlása, 2022. I-VIII. hó

Forrás: PM

5. táblázat

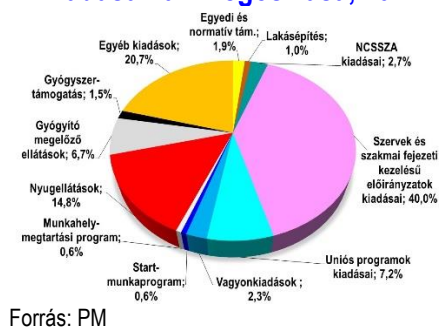
A kamategyenleg összetétele, 2021-2022 (milliárd forintban)

	2021	2022
	I-VIII. hó	
Bevétel	64,0	125,4
Kiadás	697,3	1107,7
Kamategyenleg	633,3	982,3

Forrás: PM

31. ábra

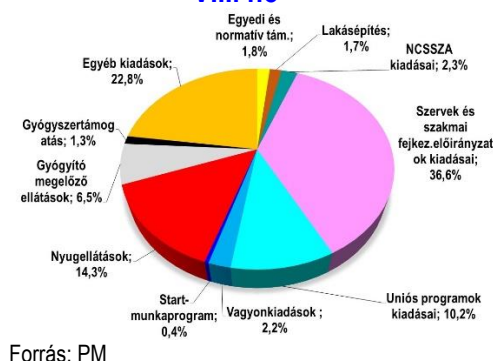
A központi alrendszer fő kiadásainak megoszlása, 2021.

Forrás: PM

32. ábra

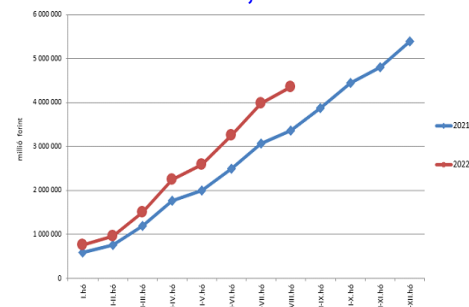
A központi alrendszer fő kiadásainak megoszlása, 2022. I-VIII. hó

Forrás: PM

33. ábra

Áfabevételek, 2021-2022

Forrás: PM

ha nem is az elérését, de a **megközelítését**. Azonban a nyáron bekövetkezett energiaárrobbanás, illetve az ezzel is összefüggésben kialakuló gazdasági válság kezelése költségvetési forrásokat igényel. A pénzügyminiszter a pótlólagos gázbeszerzésre hivatkozva már bejelentette az idei hiánycél 6,1%-ra emelését. Bár a költségek nyilvánvalóan határt szab a hiánycsökkentés követelménye és a finanszírozás nehézsége, a **GKI** ennél is magasabb, **6,5% körüli deficitet valószínűsít**.

A június elején benyújtott **2023. évi költségvetés eleve fikció** volt, hiszen előtte nem került sor a 2022. évi költségvetés parlamenti módosítására (például a kiigazító csomag hatásainak átvezetésére), s a 2023. évi előirányzatok bázisul az eredeti, teljesen elavult 2022. évi előirányzatok szolgáltak. **A kormányzat már bejelentette a 2023. évi költségvetés újratervét.**

A GDP-arányos **államadósság** a 2021. végi 76,8%-ról 2022. első negyedévének végére – a hatalmas költségek következtében – 77,3%-ra, az első félév végére 77,5%-ra emelkedett. 2022 végére azonban a tavalyi alá csökkenhet a nominális GDP (a nevező) magas inflációnak is „köszönhető” emelkedése következtében.

7. Infláció, kamat, árfolyam

Az áremelkedés üteme az ideai 14,5% után éves átlagban jövőre még emelkedik, de az év végére 10% körüli csökkenhet. Az alapkamat változtatása követi az infláció lefutását, a forint az ez év végéig viszonyítva jövőre csak keveset gyengül.

A magyar **áremelkedési ütem** a prociklikus gazdaságpolitika miatt **évek óta az egyik legmagasabb** az EU-ban. Az infláció már a Covid-válság előtt, 2020 januárjában 4,7% volt, majd a válság időszakában lecsökkent. 2021 őszéig 3-5% között ingadozott, majd folyamatos gyorsulásba kezdett, de a választások miatt fenntartott rezsicsökkentés és az alkalmazott ársapkák miatt a régióban alacsony maradt. 2022 augusztusában azonban már 15,6%, az Eurostat módszertana (az augusztusi, de csak szeptemberben kiszámlázott energiaárakat is figyelembe vevő számítás) szerint már 18,6%, az EU-ban a negyedik legmagasabb volt. Az indirekt adóktól szűrt **maginfláció** pedig augusztusban a maga 18,9%-ával a **legmagasabb volt az EU-ban**. Ez a továbbiakban is várható áremelkedést – például az aszály miatt az élelmiszerek, a többszörösére emelkedett energiaárak miatt a termékek és szolgáltatások széles körében – figyelembe véve **2022 végére 20% feletti**, akár 22%-os áremelkedést valószínűsít. Ez **éves átlagban az első nyolchavi 10,7% után 14,5% körüli árdinamikát** jelentene. Az áremelkedés 2023 elején még minden

bizonytal folytatódni fog, mértéke jelentősen függ a béremelésektől. Ha sikerül elkerülni a bér-ár spirál kialakulását, **2023 átlagában** akkor is feltehetőleg az **ideinél magasabb (16% körüli)** lesz az áremelkedés, ami azonban a második félévben már erőteljes, az év végére 10% körüli való fékeződést jelentene. Az infláció **akkor lehetne érdemben alacsonyabb**, ha a világszerte energiaárak normalizálódnának, illetve a monetáris politika (beleértve ebbe a kormányzati döntések által meghatározott kamatstopot és befektetői bizalmat is) szigorúbb, a forintot erősítő lenne.

Magyarországon külön problémát jelent, hogy az importált magas infláció hatását felerősíti a **forint szinte folyamatos gyengülése** csaknem az összes európai devizához képest. Ebben a gazdaságpolitika iránti bizalmatlanság (választási osztogatás, különadók ismételt bevezetése, EU-tárgyalások elhúzódása) és a laza monetáris politika is szerepet játszik. A forint idén augusztus végéig csaknem 10%-kal értékelődött le az euróhoz képest, a zloty viszont például csak mintegy 6,5%-kal. Idén az év végén 400 forint körüli euróárfolyam várható, mivel az EU-val történő kompromisszumos, további vitákat ugyan előre vetítő megállapodás összességében stabilizáló hatású lehet, a háború további eszkalációja (legutóbb az orosz részleges mozgósítás hírére is esett az árfolyam), illetve a romló külső egyensúly és eladósodás viszont negatív hatást gyakorolhat a magyar devizára. Éves átlagban 385 forint euró-árfolyam várható, ami 2023 átlagában 410 forintra változhat.

A jegybanki **alap-, s egyben irányadó kamat** augusztus végétől 11,75%. Ez a 15,6%-os inflációhoz képest meglehetősen alacsony, a mintegy 3,3%-os negatív reálkamat azonban kissé kedvezőbb az elmúlt időszakra jellemző -4% körüli értéknél. A jegybank szeptemberi kommunikációja szerint a monetáris politika "nagyon szigorú" marad, de lassan elkezdődhet a szigorítási ciklus lezárásáról való gondolkodás. **A GKI 2022 végére 15, 2023 végére pedig 10% körüli alapkamatra számít.**

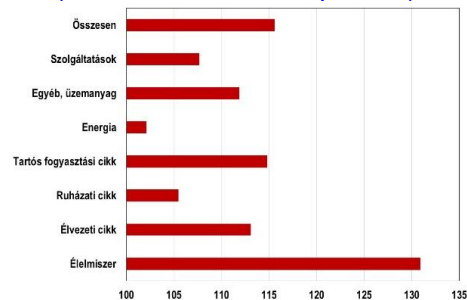
8. Külső egyensúly

A magyar gazdaság külső egyensúlya 2019 második félévétől gyorsulva romlik a belföldi keresletet élénkítő gazdaságpolitika majd a hatalmas cserearányromlás miatt.

2019-ben 1 milliárd, 2020-ban 2,1 milliárd, 2021-ben 4,4 milliárd euró deficit alakult ki, 2022 első hét hónapjában a hiány már 6 milliárd euró volt. A romlás mindenképp az erőltetett növekedés miatt 2018-tól **negatívvá vált áruforgalmi** egyenleg, majd az energiaárak romlása

34. ábra

Árucsoportok inflációja, 2022. augusztus (előző év azonos hónap = 100)

Forrás: KSH

6. táblázat

Piaci elemzők előrejelzése konszenzusa Magyarországra, 2022. szeptember (változás az előző év százalékában)

	2022	2023
Bruttó bér	15,7	9,0
Infláció	13,2	12,4
GDP-arányos államháztartási hiány	-5,2	-3,8

7. táblázat

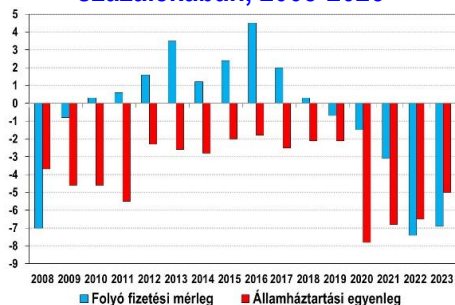
Magyarország hitelminősítése, 2022. szeptember

Minősítő	Minősítés	Állapot
Fitch	BBB	Stabil
Moody's	Baa2	Stabil
Standard and Poor's	BBB	Negatív

Forrás: Consensus

35. ábra

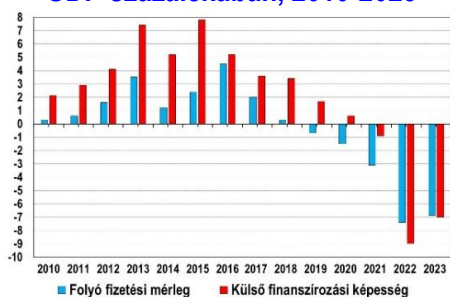
A folyó fizetési mérleg és az államháztartás egyenlege a GDP százalékában, 2008-2023

Forrás: KSH, MNB, GKI

36. ábra

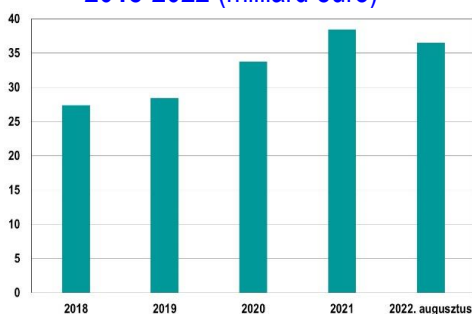
A folyó fizetési mérleg egyenlege és a külső finanszírozási képesség a GDP százalékában, 2010-2023

Forrás: MNB, GKI

37. ábra

Magyarország deviza-tartalékai, 2018-2022 (milliárd euró)

Forrás: MNB

okozta **cserearány-romlás (2022 első félévében 6%) következménye**, de a magyar exportképesség és a külföldi kereslet gondjai is szerepet játszanak. A **szolgáltatások** külkereskedelmi egyenlege mindvégig **többletet** mutatott (sőt nagysága meghaladta az áruforgalmi hiányt), bár mértéke az elmúlt években jelentősen csökkent. A mérséklődés fő oka, hogy a Covid-válság a fő exportáló ágazatokat, így a turizmust és szállítást különösen negatívan érintette, idén azonban e területen is javulás történt.

A második félévben a kivitel volumene a belföldi kereslet, s ezzel az importigény szűkítése miatt gyorsabban fog bővülni a behozatalnál, értékben azonban az energia-árak emelkedése következtében fordított lesz a helyzet, miközben a jövedelem-kiáramlás is erősödhet. Végeredményben meglehetősen nagy bizonytalanság mellett a **folyó fizetési mérleg** 2022. évi hiánya elérheti a 13 milliárd eurót, a GDP 7,5%-át. 2023-ban hasonló helyzet várható, a külkereskedelmi deficit kissé csökkenhet, a jövedelemkiáramlás azonban például a növekvő kamatterhek miatt emelkedhet.

Tavaly már a **külső finanszírozási képesség** (ami többek között az EU-transzfereket is tartalmazza) is negatív (-0,9 milliárd euró) lett, a folyó fizetési mérleg növekvő deficitje mellett az EU-transzferek egy részének elmaradása miatt. Idén az első hét hónapban 2,9 milliárd euró hiány alakult ki. S mivel az év végéig már csak az előző EU költségvetési ciklusból esedékes összegek beérkezése várható, az éves deficit 9 milliárd euró körüli lehet, ami nagyon magas. Ez a deficit az EU-val év végére várható megegyezés révén a csak lassan, de meginduló transzferek hatására 2023-ban -4-5 milliárd euróra csökkenhet. Ez egyben azt jelenti, hogy még az idén és jövőre is jelentős összegű **külföldi devizahitel felvételére** lesz szükség. Az EU-transzferekhez való hozzáférés kétségessé válása miatti hitelfelvétel már 2021 őszén megkezdődött (a tavaly szeptemberi 1600 milliárdot idén februárban 200 milliárd majd júniusban 1000 milliárd forint értékű devizakötvény-kibocsátás követte. Ennek a következő hónapokban folytatódnia kell, már csak azért is, mert Magyarország **devizatartaléka** a növekvő finanszírozási igények ellenére csökkenőben van. A 2021 végén 38,4 milliárd euró tartalék 2022 augusztusára 36,5 milliárd euróra csökkent.

Statisztikai függelék

A GDP termelése, 1996-2023 (előző év = 100)

	GDP	Mezőgazdaság, vad- és erdőgazdálkodás, halászat	Ipar	Építőipar	Kereskedelem	Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	Szállítás, raktározás	Információ, kommunikáció
1996	100,1	104,6	103,9	92,9	---	---	94,2	117,9
1997	103,1	95,8	112,1	106,8	---	---	108,7	116,6
1998	103,9	104,6	108,1	110,3	---	---	99,4	113,8
1999	103,1	102,7	104,9	105,8	---	---	104,9	109,6
2000	104,5	89,9	103,8	110,5	---	---	102,3	107,3
2001	104,1	113,0	103,2	107,4	100,3	97,6	107,3	107,0
2002	104,7	84,2	106,0	113,4	112,3	95,6	102,2	115,0
2003	104,1	102,5	105,6	99,7	107,3	92,1	97,9	110,6
2004	105,0	150,1	105,8	101,4	104,3	104,1	105,7	102,7
2005	104,3	94,2	103,3	111,0	109,1	100,6	105,2	107,0
2006	103,9	93,6	106,1	96,1	109,2	102,7	104,7	105,3
2007	100,3	80,0	105,9	91,2	97,2	109,0	104,1	104,2
2008	101,0	154,6	95,5	90,1	100,7	92,7	96,3	102,0
2009	93,4	89,0	86,0	96,1	81,6	95,6	92,9	106,2
2010	101,1	77,2	106,7	89,5	98,8	91,4	104,2	100,6
2011	101,9	116,2	99,6	102,2	101,7	102,2	101,0	104,1
2012	98,7	78,4	98,2	95,1	102,8	101,0	100,4	101,6
2013	101,8	114,4	97,7	106,2	106,2	95,8	101,9	103,3
2014	104,2	114,9	106,3	108,5	105,5	115,5	103,0	104,6
2015	103,7	99,8	107,9	106,4	102,7	104,0	101,3	101,2
2016	102,2	112,6	101,8	84,9	101,3	101,3	105,1	104,9
2017	104,3	93,3	102,2	121,2	106,8	111,3	102,1	111,3
2018	105,4	105,2	102,6	115,2	110,6	107,5	107,0	110,5
2019	104,6	98,0	103,0	113,1	105,8	104,8	105,2	110,3
2020	95,3	91,3	93,0	89,1	100,9	57,5	89,5	105,0
2021	107,1	97,9	109,8	115,8	106,8	114,1	109,5	113,9
2022	104,5	70	104	100	105	150	115	112
2023	96,5	100	98	88	97	92	95	102

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

1. függelék (folytatás)

A GDP termelése, 1996-2023 (előző év = 100)

	GDP	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	Ingtatlan- ügyletek	Szakmai, tudományos, műszaki, adminisztratív szolgáltatások	Közigazgatás, védelem, egészségügy, oktatás	Művészet, szórakoztatás, szabadidős és egyéb szolgáltatás
1996	100,1	86,8	103,2	113,2	100,6	91,1
1997	103,1	73,2	101,6	103,2	97,7	94,7
1998	103,9	99,7	94,5	102,8	101,8	97,1
1999	103,1	81,5	103,6	103,8	101,5	104,4
2000	104,5	107,5	101,1	107,6	106,1	102,2
2001	104,1	100,5	98,4	111,8	102,8	110,7
2002	104,7	107,2	97,9	108,6	102,8	107,5
2003	104,1	106,7	106,1	104,5	104,3	95,7
2004	105,0	105,6	99,9	99,4	100,6	98,6
2005	104,3	103,4	106,0	105,6	101,9	103,9
2006	103,9	101,7	106,9	106,2	101,0	100,0
2007	100,3	96,7	99,2	98,0	99,9	102,1
2008	101,0	100,2	100,9	103,2	100,2	103,0
2009	93,4	100,7	102,5	97,0	99,5	95,0
2010	101,1	94,1	109,8	102,1	101,1	101,5
2011	101,9	96,9	104,1	103,1	102,0	100,7
2012	98,7	96,5	99,3	100,4	101,8	97,4
2013	101,8	96,4	101,3	104,1	105,4	101,9
2014	104,2	98,4	99,9	105,1	100,3	103,3
2015	103,7	100,7	99,1	107,0	101,2	103,1
2016	102,2	101,2	102,2	106,1	101,8	101,8
2017	104,3	105,6	101,6	112,2	99,4	108,1
2018	105,4	105,2	104,5	109,1	100,9	107,3
2019	104,6	113,7	102,9	106,3	100,6	108,8
2020	95,3	104,1	100,9	95,1	96,7	86,0
2021	107,1	104,9	102,6	107,2	103,9	106,3
2022	104,5	103	105	110	103	105
2023	96,5	95	99	90	98	90

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

A GDP felhasználása, 1989-2023 (előző év = 100)

	GDP összesen	Belföldi felhasználás	Egyéni fogyasztás	Közösségi fogyasztás	Állóeszköz-felhalmozás	Export	Import
1989	100,6	100,0	99,8	58,8	100,9	98,5	96,4
1990	96,5	96,9	96,4	102,6	92,9	94,7	95,7
1991	88,1	90,9	94,4	97,3	89,6	86,1	93,9
1992	96,9	96,4	100,0	104,9	97,4	102,1	100,2
1993	99,4	109,9	101,9	127,5	102,0	89,9	120,2
1994	102,9	102,2	99,8	87,3	112,5	113,7	108,8
1995	101,5	96,9	92,9	95,9	95,7	113,4	99,3
1996	100,1	99,3	97,7	95,8	104,6	109,2	107,0
1997	103,1	103,6	101,0	101,8	108,7	122,7	124,0
1998	103,9	107,2	103,4	98,5	111,4	115,5	122,6
1999	103,1	104,0	105,6	102,5	108,0	111,8	113,3
2000	104,5	104,0	103,4	103,8	106,0	125,0	123,2
2001	104,1	102,2	104,6	103,0	102,7	108,8	105,8
2002	104,7	106,7	107,7	103,9	107,7	105,8	108,7
2003	104,1	106,0	107,6	106,8	101,2	106,2	109,4
2004	105,0	105,6	102,2	98,6	107,9	117,9	118,0
2005	104,3	101,7	103,0	100,4	103,6	112,9	108,0
2006	103,9	101,6	101,7	100,9	100,7	119,5	115,1
2007	100,3	99,1	99,1	102,1	104,6	116,1	114,1
2008	101,0	100,4	98,9	106,5	101,2	106,7	105,9
2009	93,4	90,7	94,4	101,6	90,9	89,3	85,8
2010	101,1	99,7	98,7	101,5	90,5	111,1	109,7
2011	101,9	99,7	100,8	99,9	98,7	106,4	104,1
2012	98,7	97,5	97,7	99,6	97,0	98,3	96,9
2013	101,8	101,7	99,9	105,6	109,8	104,1	104,1
2014	104,2	105,3	102,2	108,9	112,2	109,2	110,9
2015	103,7	102,0	103,6	101,3	104,9	107,4	105,7
2016	102,2	101,8	104,1	100,5	89,4	103,8	103,5
2017	104,3	105,7	104,5	103,8	119,7	106,5	108,4
2018	105,4	107,1	104,2	104,2	116,3	105,0	107,0
2019	104,6	106,8	104,5	106,4	112,8	105,4	108,2
2020	95,3	97,3	98,0	105,2	93,1	94,1	96,5
2021	107,1	105,6	104,3	104,8	106,0	110,1	108,2
2022	104,5	104,5	107,5	103	101	105	105
2023	96,5	94,7	96,3	104	88	99	97

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

A bruttó termelés volumene, 1989-2023 (előző év = 100)

	Mezőgazdaság	Ipar	Építőipar	Kiskereskedelem
1989	100,0	95,0	101,6	-
1990	98,2	90,7	86,2	-
1991	93,8	81,6	91,7	71,2
1992	79,9	90,3	101,5	96,3
1993	90,4	104,0	102,6	103,2
1994	103,0	109,6	112,1	-
1995	102,6	104,6	82,4	91,7
1996	106,3	103,4	99,9	95,1
1997	96,3	111,2	109,7	98,4
1998	97,8	112,5	113,1	112,3
1999	99,6	110,4	108,3	107,9
2000	93,6	118,1	104,7	102,0
2001	114,2	103,7	107,7	105,4
2002	92,4	103,2	117,5	108,8
2003	95,9	106,9	102,2	109,0
2004	122,0	107,8	106,8	105,8
2005	90,0	106,8	118,8	105,5
2006	95,1	109,9	99,3	104,1
2007	85,0	107,9	84,8	97,0
2008	128,0	100,0	94,6	98,1
2009	90,0	82,2	96,7	95,9
2010	85,0	110,6	88,1	97,8
2011	110,0	105,6	94,1	100,1
2012	90,8	98,2	91,7	98,0
2013	122,0	101,1	109,7	102,0
2014	112,0	107,7	113,4	105,1
2015	87,1	107,4	102,2	105,6
2016	108,7	100,9	82,0	104,7
2017	93,9	104,6	128,2	105,8
2018	102,0	103,5	122,9	106,7
2019	98	105,4	121,7	106,0
2020	93,2	93,9	90,9	99,8
2021	99	109,6	113,3	103,5
2022	70	104	100	105,5
2023	100	98	90	97,5

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

Egyensúlyi mutatók, 1991-2023 (a GDP százalékában)

	Áruforgalmi egyenleg	Folyó fizetési mérleg egyenlege	Külső finanszírozási igény	Államháztartás egyenlege (ESA)
1991	-0,4	0,8	0,8	-2,1
1992	-0,3	0,8	0,8	-7,0
1993	-8,6	-9,0	-9,0	-5,6
1994	-9,0	-9,4	-9,4	-8,4
1995	-0,3	-3,4	-3,4	-8,7
1996	0,5	-3,8	-3,5	-4,4
1997	1,2	-4,1	-3,8	-5,6
1998	-1,8	-7,2	-6,7	-7,5
1999	-2,8	-7,8	-7,8	-5,1
2000	-3,9	-8,4	-7,8	-3,0
2001	-6,0	-5,8	-5,2	-4,1
2002	-4,7	-6,3	-6,0	-8,9
2003	-5,6	-7,9	-8,1	-7,2
2004	-4,7	-8,5	-8,4	-6,4
2005	-3,2	-6,9	-6,3	-7,9
2006	-2,6	-7,0	-6,2	-9,4
2007	-0,1	-7,0	-6,4	-5,1
2008	-0,4	-7,0	-6,1	-3,7
2009	3,9	-0,8	1,0	-4,6
2010	5,5	0,3	2,1	-4,6
2011	7,0	0,6	2,9	-5,5
2012	6,7	1,6	4,1	-2,3
2013	6,5	3,5	7,3	-2,6
2014	5,9	1,2	4,9	-2,6
2015	7,8	2,4	7,1	-1,9
2016	8,4	4,5	4,5	-1,6
2017	6,4	2,0	2,8	-2,2
2018	4,0	0,3	2,5	-2,3
2019	2,9	-0,7	1,2	-2,1
2020	4,2	-1,5	0,4	-7,8
2021	1,0	-3,1	-0,6	-6,8
2022	-6,3	-7,4	-5,1	-6,5
2023	-5,8	-6,9	-3,7	-5,0

Forrás: KSH, NGM, MNB. 2022-23: GKI

Munkaügyi és jövedelmi mutatók, 1990-2023

	Bruttó átlagkereset*	Nettó átlagkereset*	Reálkereset*	Munkanélküliségi ráta (éves átlag, százalék)
	(előző év = 100)			
1990	128,6	121,7	94,3	-
1991	133,4	128,1	93,0	-
1992	124,3	120,7	98,6	9,9
1993	121,9	117,7	96,1	12,1
1994	122,6	125,3	107,2	10,9
1995	116,8	112,3	87,8	10,3
1996	120,4	116,9	95,0	10,0
1997	122,3	126,0	104,9	8,8
1998	118,3	118,4	103,6	7,8
1999	113,9	110,9	102,5	7,0
2000	113,5	111,4	101,5	6,4
2001	118,2	116,4	106,4	5,7
2002	118,3	119,6	113,6	5,8
2003	112,0	114,3	109,2	5,9
2004	106,2	105,7	98,9	6,1
2005	108,8	110,0	106,3	7,2
2006	108,1	107,6	103,5	7,5
2007	108,0	103,0	95,2	7,4
2008	107,5	106,8	100,7	7,8
2009	100,5	101,7	97,6	10,0
2010	101,3	106,9	101,9	11,2
2011	105,2	106,4	102,4	11,0
2012	104,6	102,0	96,5	11,0
2013	103,4	104,9	103,1	10,2
2014	103	103	103,2	7,7
2015	104,2	104,2	104,3	6,8
2016	106,2	107,8	107,4	5,1
2017	112,9	112,9	110,3	4,2
2018	111,3	111,3	108,2	3,7
2019	111,4	111,4	107,8	3,4
2020	109,8	109,8	106,2	4,3
2021	108,5	108,5	103,4	4,1
2022	116,5	116,5	101,7	3,5
2023	113	113	96,5	4,3

* Teljes munkaidőben foglalkoztatottak, 5 főnél kisebb cégek nélkül

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

Pénzügyi mutatók, 1989-2023

	Fogyasztói árindex (éves átlag, előző év = 100)	Jegybanki alapkamat (az év végén, százalék)	Forint/euró Forint/dollár	
			(éves átlag)	
1989	117,0	-	65,1	59,1
1990	128,9	22,0	80,5	63,2
1991	135,0	22,0	92,7	74,8
1992	123,0	21,0	102,1	79,0
1993	122,5	22,0	107,5	92,0
1994	118,8	25,0	124,8	105,1
1995	128,2	28,0	162,7	125,7
1996	123,6	23,0	191,2	152,6
1997	118,3	20,5	210,9	186,8
1998	114,3	17,0	241,0	214,5
1999	110,0	14,5	252,8	237,3
2000	109,8	11,0	260,0	282,3
2001	109,2	9,8	256,7	286,5
2002	105,3	8,5	243,0	258,0
2003	104,7	12,5	253,5	224,4
2004	106,8	9,5	251,7	202,6
2005	103,6	6,0	248,0	199,7
2006	103,9	8,0	264,3	209,8
2007	108,0	7,5	251,3	183,4
2008	106,1	10,0	251,2	170,9
2009	104,2	6,0	280	201,4
2010	104,9	5,5	275,4	211,8
2011	103,9	7,0	279,2	200,9
2012	105,7	6,0	289,4	226,1
2013	101,7	3,0	296,9	223,3
2014	99,8	2,1	308,7	232,5
2015	99,9	1,35	309,9	279,3
2016	100,4	0,9	311,5	280,6
2017	102,4	0,9	309,2	276,1
2018	102,8	0,9	318,9	270,3
2019	103,4	0,9	325	290
2020	103,3	0,6	351,2	316,4
2021	105,1	2,4	358	298
2022	114,5	15	385	375
2023	116	10	410	412

Forrás: KSH, 2022-23: GKI

A GKI prognózisai 2022-re

	2018	2019	2020	2021	2022				
	(tény)				szeptember	december	március	június	szeptember
GDP termelés	105,4	104,6	95,0	107,1	105	104,7	102,7	103,7	104,5
• Mezőgazdaság	105,2	98,0	91,3	97,8	100	100	100	100	70
• Ipar	102,6	103,0	93,0	109,8	107	107	102,5	104	104
• Építőipar	115,2	113,1	89,1	115,8	106	104	100	102	100
• Kereskedelem	110,6	105,8	100,9	106,8	105	107	105	105	105
• Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	107,5	104,8	57,5	114,1	115	115	108	120	150
• Szállítás és raktározás	107,0	105,2	89,5	109,5	104	104	102	104	115
• Információ, kommunikáció	110,5	110,3	105,0	113,9	106	106	106	106	112
• Pénzügyi szolgáltatás	105,2	113,7	104,1	104,9	103	103	101	100	103
• Ingatlanügyletek	104,5	102,9	100,9	102,6	102	102	102	102	105
• Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	109,1	106,3	95,1	107,2	102	102	102	105	110
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy	100,9	100,6	96,7	103,9	103	103	103	103	103
• Művészet, szórakoztatás	107,3	108,8	86,0	106,3	105	105	105	105	105
• Magnővekedés	107,1	106,8	97,3	108,6	105	104	102,7	104	106,7
GDP belföldi felhasználás	107,1	106,6	97,3	105,6	103,5	104	102,2	104	104,5
• Egyéni fogyasztás	104,2	104,5	98,0	104,3	104,5	104,5	104	105,5	107,5
• Állóeszköz-felhalmozás	116,3	112,8	93,1	106	105	104	100	102	101
Export (árúk és szolgáltatások)	105,0	105,4	94,1	110,1	110	110	106	105	105
Import (árúk és szolgáltatások)	107,0	108,2	96,5	108,2	109	109	105,5	105,5	105
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	102,8	103,4	103,3	105,1	104	105	109	110,2	114,5
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	3,7	3,4	4,1	4,1	4	3,9	4	3,9	3,5
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-2,1	-2,1	-8,0	-7,3	-6	-6	-6	-5,5	-6,5
Folyó fizetési és tökemérleg egyenlege									
• Milliárd euró	3,4	1,7	0,6	-0,9	3	0,5	-2	-2,5	-9
• GDP százalékában	2,5	1,2	0,4	-0,6	1,8	0,3	-1,3	-1,5	-5

Forrás: KSH, MNB, PM, GKI